C/2025/651

10.2.2025

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 21ης Ιανουαρίου 2025

για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Ιταλίας

(C/2025/651)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263, και ιδίως το άρθρο 17,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

(1) Στις 30 Απριλίου 2024 τέθηκε σε ισχύ μεταρρυθμισμένο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία ([1]), μαζί με τον τροποποιημένο κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97 σχετικά με την εφαρμογή της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος ([2]) και την τροποποιημένη οδηγία 2011/85/ΕΕ του Συμβουλίου σχετικά με τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών ([3]), αποτελούν τα βασικά στοιχεία του μεταρρυθμισμένου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Το πλαίσιο αποσκοπεί στην προώθηση υγιών και βιώσιμων δημόσιων οικονομικών, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και ανθεκτικότητας μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και στην πρόληψη των υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Προωθεί επίσης την ανάληψη ιδίας ευθύνης σε εθνικό επίπεδο και επικεντρώνεται περισσότερο στον μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, σε συνδυασμό με πιο αποτελεσματική και συνεκτική επιβολή των κανόνων.

(2) Τα εθνικά μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδια που υποβάλλουν τα κράτη μέλη στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή βρίσκονται στο επίκεντρο του νέου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης. Τα εν λόγω σχέδια πρέπει να επιτυγχάνουν δύο στόχους: i) να διασφαλίζουν ότι, μεταξύ άλλων έως το πέρας της περιόδου προσαρμογής, το δημόσιο χρέος βρίσκεται σε αξιόπιστα καθοδική πορεία ή παραμένει σε συνετά επίπεδα, και ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα οδηγείται και διατηρείται κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, και ii) να διασφαλίζουν την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που να ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και να λαμβάνουν υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ. Για τον σκοπό αυτόν, κάθε σχέδιο πρέπει να παρουσιάζει μεσοπρόθεσμη δέσμευση για μια πορεία των καθαρών δαπανών ([4]), η οποία να θέτει ουσιαστικά δημοσιονομικό περιορισμό για τη διάρκεια του σχεδίου, που καλύπτει τέσσερα ή πέντε έτη (ανάλογα με την κανονική διάρκεια της κοινοβουλευτικής περιόδου στο εκάστοτε κράτος μέλος). Επιπλέον, το σχέδιο πρέπει να εξηγεί με ποιον τρόπο το κράτος μέλος θα διασφαλίσει την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που να ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ιδίως στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις [συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τη διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΔΜΑ), κατά περίπτωση], καθώς και με ποιον τρόπο το κράτος μέλος θα λάβει υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης. Η περίοδος δημοσιονομικής προσαρμογής καλύπτει χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών, το οποίο μπορεί να παραταθεί κατά έως και τρία έτη, αν το κράτος μέλος δεσμευτεί να υλοποιήσει ένα σύνολο σχετικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων το οποίο πληροί τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

([1]) Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1264 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97 για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΕΕ L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Οδηγία (ΕΕ) 2024/1265 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/85/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών (ΕΕ L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Οι καθαρές δαπάνες όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, δηλαδή οι κρατικές δαπάνες μετά την αφαίρεση i) των δαπανών για τόκους, ii) των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων, iii) των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια, iv) των εθνικών δαπανών για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση, v) των κυκλικών στοιχείων των δαπανών για επιδόματα ανεργίας και vi) των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.

(3) Μετά την υποβολή του σχεδίου, η Επιτροπή πρέπει να αξιολογήσει κατά πόσον αυτό συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

(4) Βάσει σύστασης της Επιτροπής, το Συμβούλιο πρέπει στη συνέχεια να εκδώσει σύσταση με την οποία να καθορίζει την πορεία των καθαρών δαπανών του οικείου κράτους μέλους και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, να εγκρίνει το σύνολο των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων στις οποίες στηρίζεται παράταση της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

(5) Στις 15 Οκτωβρίου 2024 η Ιταλία υπέβαλε το εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικόδιαρθρωτικό σχέδιό της στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή. Η υποβολή πραγματοποιήθηκε έπειτα από παράταση της προθεσμίας που ορίζεται στο άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, όπως συμφωνήθηκε με την Επιτροπή λαμβανομένων υπόψη των λόγων που προέβαλε η Ιταλία.

Διαδικασία πριν από την υποβολή του σχεδίου

(6) Για να πλαισιωθεί ο διάλογος που οδηγεί στην υποβολή εθνικών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών-διαρθρωτικών σχεδίων, στις 21 Ιουνίου 2024 η Επιτροπή απέστειλε, σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, την πορεία αναφοράς ([5]) στην Ιταλία. Η Επιτροπή δημοσίευσε την πορεία αναφοράς στις 15 Οκτωβρίου 2024 ([6]). Η πορεία αναφοράς βασίζεται σε ανάλυση επικινδυνότητας και διασφαλίζει ότι, έως το τέλος της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής και ελλείψει περαιτέρω δημοσιονομικών μέτρων πέραν της περιόδου προσαρμογής, το δημόσιο χρέος βρίσκεται σε αξιόπιστα καθοδική πορεία ή διατηρείται σε συνετά επίπεδα σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, και ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα μειώνεται κάτω από το 3 % του ΑΕΠ κατά την περίοδο προσαρμογής και διατηρείται κάτω από την εν λόγω τιμή αναφοράς σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Ως μεσοπρόθεσμος ορίζοντας ορίζεται η δεκαετής περίοδος μετά το πέρας της περιόδου προσαρμογής. Σύμφωνα με το άρθρο 6 στοιχείο δ) και τα άρθρα 7 και 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, η πορεία αναφοράς συνάδει επίσης με την τιμή αναφοράς για το έλλειμμα, τη συνθήκη διασφάλισης της βιωσιμότητας του χρέους και τη συνθήκη διασφάλισης της ανθεκτικότητας του ελλείμματος. Η πορεία αναφοράς της Ιταλίας ορίζει ότι, με βάση τις παραδοχές της Επιτροπής στις οποίες στηριζόταν η προηγούμενη καθοδήγηση του Ιουνίου του 2024 και την παραδοχή επταετούς περιόδου προσαρμογής, οι καθαρές δαπάνες δεν θα πρέπει να αυξηθούν περισσότερο από τις τιμές που παρέχονται στον πίνακα 1. Οι τιμές αυτές αντιστοιχούν σε μέση αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 1,5 % κατά την περίοδο προσαρμογής (2025-2031) και κατά 1,5 % κατά την περίοδο που καλύπτει το σχέδιο (2025-2029).

Πίνακας 1: Πορεία αναφοράς την οποία παρείχε η Επιτροπή στην Ιταλία στις 21 Ιουνίου 2024

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Μέσος όρος 2025-2029	Μέσος όρος 2025-2031
Μέγιστη αύξηση των καθαρών δαπανών (ετήσια, %)	1,6	1,6	1,5	1,4	1,3	1,3	1,4	1,5	1,5

Πηγή: Υπολογισμοί της Επιτροπής.

(7) Σύμφωνα με το άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, η Ιταλία και η Επιτροπή πραγματοποίησαν τεχνικό διάλογο από τον Ιούλιο έως τον Σεπτέμβριο του 2024. Ο διάλογος επικεντρώθηκε στην πορεία των καθαρών δαπανών που προβλέπει η Ιταλία και στις υποκείμενες παραδοχές της (ιδίως όσον αφορά τις μακροοικονομικές παραδοχές και την ελαστικότητα), στο προβλεπόμενο σύνολο των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων στις οποίες μπορεί να στηριχθεί η παράταση της περιόδου προσαρμογής, συμπεριλαμβανομένων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, όπως μεταρρυθμίσεις στους τομείς της αστικής δικαιοσύνης, της δημόσιας διοίκησης, των υπηρεσιών παιδικής φροντίδας, του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, της φορολογικής διοίκησης, της διαχείρισης δημόσιων δαπανών και των κρατικών επιχειρήσεων, καθώς και στην προβλεπόμενη υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και στις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης για δίκαιη πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, κοινωνική και οικονομική ανθεκτικότητα, ενεργειακή ασφάλεια και ανάπτυξη αμυντικών ικανοτήτων.

([5]) Η προηγούμενη καθοδήγηση που διαβιβάστηκε στα κράτη μέλη και στην Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή περιλαμβάνει πορείες χωρίς παράταση και με παράταση της περιόδου προσαρμογής (που καλύπτει 4 και 7 έτη, αντίστοιχα). Περιλαμβάνει επίσης τους βασικούς αρχικούς όρους και τις υποκείμενες παραδοχές που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο μεσοπρόθεσμης πρόβλεψης του δημόσιου χρέους της Επιτροπής. Η πορεία αναφοράς υπολογίστηκε με βάση τη μεθοδολογία που περιγράφεται στο *Debt Sustainability Monitor (Παρακολούθηση της βιωσιμότητας του χρέους) 2023* της Επιτροπής (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en?prefLang=el&etrans=el). Βασίζεται στις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής και στη μεσοπρόθεσμη παράτασή τους έως το 2033, ενώ η μακροπρόθεσμη αύξηση του ΑΕΠ και οι δαπάνες λόγω της γήρανσης του πληθυσμού συνάδουν με την κοινή *έκθεση της Επιτροπής και του Συμβουλίου για τη δημογραφική γήρανση του 2024* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en?prefLang=el).

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#italy.

(8) Τον Σεπτέμβριο του 2024, σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 3 και το άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, βάσει των πληροφοριών που παρείχε η Ιταλία στο σχέδιό της, η Ιταλία διεξήγαγε διαδικασία διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους, τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές και άλλους σχετικούς συμφεροντούχους.

(9) Το ανεξάρτητο δημοσιονομικό όργανο της Ιταλίας (Κοινοβουλευτικό Γραφείο Προϋπολογισμού) εξέδωσε γνώμη σχετικά με τις μακροοικονομικές προβλέψεις και τις μακροοικονομικές παραδοχές στις οποίες στηρίζεται η πολυετής πορεία των καθαρών δαπανών. Ενέκρινε το μακροοικονομικό σενάριο για τον ορίζοντα του σχεδίου (2024-2029), καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι οι προβλέψεις των κύριων μακροοικονομικών μεταβλητών βρίσκονται εντός αποδεκτών χρονικών διαστημάτων, παρόλο που ορισμένες βρίσκονται στο ανώτερο άκρο, και ότι οι συνολικές προοπτικές εξαρτώνται από την πλήρη και έγκαιρη εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΣΑΑ), καθώς και από τη σταθερότητα του διεθνούς πλαισίου.

(10) Το σχέδιο εγκρίθηκε από το Κοινοβούλιο στις 9 Οκτωβρίου έπειτα από τη διεξαγωγή ακροάσεων με αρκετούς συμφεροντούχους, ως είθισται για τις κοινοβουλευτικές εγκρίσεις εγγράφων δημοσιονομικού προγραμματισμού.

Άλλες συναφείς διαδικασίες

(11) Στις 26 Ιουλίου 2024 το Συμβούλιο διαπίστωσε την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος στην Ιταλία λόγω μη συμμόρφωσης με το κριτήριο του ελλείμματος ([7]). Η παρούσα σύσταση συμπίπτει με τη σύσταση του Συμβουλίου δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 7 της ΣΛΕΕ προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση του υπερβολικού δημόσιου ελλείμματος στην Ιταλία ([8]). Η ταυτόχρονη έκδοση των εν λόγω συστάσεων, η οποία είναι προσαρμοσμένη στη μετάβαση στο νέο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης, από την οποία και δικαιολογείται, διασφαλίζει τη συνοχή μεταξύ των συνιστώμενων πορειών προσαρμογής.

(12) Στις 15 Οκτωβρίου 2024 η Ιταλία υπέβαλε το οικείο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος για το 2025. Η Επιτροπή εξέδωσε γνώμη σχετικά με το εν λόγω σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος στις 26 Νοεμβρίου 2024 ([9]).

(13) Στις 19 Ιουνίου 2024 η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ιταλία αντιμετωπίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, η Ιταλία αντιμετωπίζει ευπάθειες που σχετίζονται με το υψηλό δημόσιο χρέος και τη χαμηλή αύξηση της παραγωγικότητας, σε ένα πλαίσιο εύθραυστης αγοράς εργασίας και ορισμένων εναπομενουσών αδυναμιών στον χρηματοπιστωτικό τομέα, οι οποίες έχουν διασυνοριακό αντίκτυπο ([10]).

(14) Στις 21 Οκτωβρίου 2024 το Συμβούλιο απηύθυνε στην Ιταλία σειρά ειδικών ανά χώρα συστάσεων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου ([11]).

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

(15) Σύμφωνα με το άρθρο 16 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, η Επιτροπή αξιολόγησε το σχέδιο ως εξής:

Πλαίσιο: μακροοικονομική και δημοσιονομική κατάσταση και προοπτικές

(16) Το 2023 η οικονομική δραστηριότητα στην Ιταλία αυξήθηκε κατά 0,7 %, λόγω της κατανάλωσης και των επενδύσεων, στις οποίες δόθηκε ώθηση από την παροχή κρατικών κινήτρων. Οι καθαρές εξαγωγές συνέβαλαν επίσης στην ανάπτυξη, ενώ ο αρνητικός κύκλος των αποθεμάτων τη μετρίασε. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οικονομία αναμένεται να αναπτυχθεί κατά 0,7 % το 2024, δεδομένου ότι οι επενδύσεις εξακολουθούν να επεκτείνονται, ενώ η ιδιωτική κατανάλωση παραμένει καθηλωμένη. Οι καθαρές εξαγωγές αναμένεται να στηρίξουν την ανάπτυξη, χάρη στη μείωση των εισαγωγών, ενώ δεν συνυπολογίζονται τα αποθέματα. Το 2025 το πραγματικό ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά 1,0 %, λόγω της κατανάλωσης των νοικοκυριών, η οποία υποστηρίζεται από την αύξηση των πραγματικών μισθών, ενώ οι συνολικές επενδύσεις αναμένεται να σημειώσουν οριακή μόνο άνοδο, λόγω της μείωσης των κατασκευών για ανακαινίσεις κατοικιών. Το 2026 το πραγματικό ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά 1,2 %, καθώς οι κεφαλαιουχικές δαπάνες επιταχύνονται χάρη στις δαπάνες που συνδέονται με το ΣΑΑ και τους ευνοϊκότερους όρους χρηματοδότησης. Κατά τη διάρκεια του χρονικού ορίζοντα των προβλέψεων (δηλαδή κατά την περίοδο 2024-2026), η αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ στην Ιταλία αναμένεται να υποχωρήσει ελαφρώς, από 1,3 % το 2024 σε 0,9 % το 2026. Το ποσοστό ανεργίας ανήλθε σε 7,7 % το 2023 και, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Επιτροπής, θα ανέλθει σε 6,8 % το 2024, σε 6,3 % το 2025 και σε 6,2 % του 2026. Ο πληθωρισμός (αποπληθωριστής του ΑΕΠ) προβλέπεται να μειωθεί από 5,8 % το 2023 σε 1,6 % το 2024, και να φτάσει στο 1,9 % το 2025 και στο 1,8 % το 2026.

([7]) ΕΕ L, 1.8.2024, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/2124/oj.
([8]) Σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος στην Ιταλία, 26.11.2024 [COM (2024) 954 final].
([9]) Γνώμη της Επιτροπής σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Ιταλίας, 26.11.2024 [C(2024) 9057 final].
([10]) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, COM(2024) 600 final, προσάρτημα 4.
([11]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2024, σχετικά με την οικονομική και δημοσιονομική πολιτική, την πολιτική απασχόλησης και τη διαρθρωτική πολιτική της Ιταλίας.

(17) Όσον αφορά τις δημοσιονομικές εξελίξεις, το 2023 το δημοσιονομικό έλλειμμα της Ιταλίας ανήλθε στο 7,2 % του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αναμένεται να φτάσει στο 3,8 % του ΑΕΠ το 2024, να μειωθεί περαιτέρω στο 3,4 % του ΑΕΠ το 2025 και, με την προϋπόθεση ότι δεν θα υπάρξει αλλαγή πολιτικής, να ανέλθει στο 2,9 % το 2026. Οι φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περιλαμβάνουν το σχέδιο προϋπολογισμού της Ιταλίας για το 2025, το οποίο η κυβέρνηση υπέβαλε στο εθνικό κοινοβούλιο τον Οκτώβριο. Το δημόσιο χρέος ανήλθε στο 134,8 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2023. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο λόγος χρέους αναμένεται να αυξηθεί στο 136,6 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2024. Παρά τα πρωτογενή πλεονάσματα, ο λόγος χρέους προβλέπεται να αυξηθεί περαιτέρω στο 138,2 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2025 και στο 139,3 % στο τέλος του 2026. Οι δημοσιονομικές προβλέψεις της Επιτροπής δεν λαμβάνουν υπόψη τις δεσμεύσεις πολιτικής στα μεσοπρόθεσμα σχέδια αυτές καθαυτές έως ότου να υποστηρίζονται από εύλογα και επαρκώς καθορισμένα απτά μέτρα πολιτικής.

Πορεία των καθαρών δαπανών και κύριες μακροοικονομικές παραδοχές στο σχέδιο

(18) Το εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Ιταλίας καλύπτει την περίοδο 2025-2029 και προβλέπει δημοσιονομική προσαρμογή σε χρονικό διάστημα επτά ετών.

(19) Το σχέδιο περιέχει όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται από το άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

(20) Στο σχέδιο προβλέπεται δέσμευση στην πορεία των καθαρών δαπανών που αναφέρεται στον πίνακα 2, η οποία αντιστοιχεί σε μέση αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 1,6 % κατά τη διάρκεια των ετών 2025-2029. Επιπλέον, η Ιταλία δεσμεύεται για σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων με σκοπό την παράταση της περιόδου προσαρμογής σε 7 έτη (2025-2031), κατά τη διάρκεια των οποίων η μέση αύξηση των καθαρών δαπανών σχεδιάζεται να είναι 1,5 %. Η μέση αύξηση των καθαρών δαπανών που αναφέρεται στο σχέδιο κατά την περίοδο προσαρμογής (2025-2031) ισούται με την πορεία αναφοράς την οποία διαβίβασε η Επιτροπή στις 21 Ιουνίου 2024. Το σχέδιο βασίζεται στην παραδοχή ότι η αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ θα υποχωρήσει σταδιακά από 1,4 % το 2024 σε 0,3 % το 2031. Επιπλέον, το σχέδιο προβλέπει ότι ο ρυθμός αύξησης του αποπληθωριστή του ΑΕΠ θα παραμείνει εν γένει σταθερός περίπου στο 2 % κατά τη διάρκεια της περιόδου προσαρμογής.

Επιπτώσεις των δεσμεύσεων του σχεδίου για τις καθαρές δαπάνες στο δημόσιο χρέος

(21) Εάν υλοποιηθούν η δέσμευση για την πορεία των καθαρών δαπανών που αναλαμβάνεται στο σχέδιο και οι υποκείμενες παραδοχές, το δημόσιο χρέος θα αυξηθεί, σύμφωνα με το σχέδιο, έως και στο 137,8 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2026 (από 135,8 % του ΑΕΠ το 2024) και κατόπιν θα μειωθεί στο 132,5 % του ΑΕΠ στο τέλος της περιόδου προσαρμογής (2031), σύμφωνα με τον πίνακα που ακολουθεί. Μετά την προσαρμογή, μεσοπρόθεσμα (δηλαδή έως το 2041), ο λόγος χρέους προβλέπεται να σημειώσει σταθερή μείωση, σύμφωνα με το σχέδιο, και να ανέλθει έως το 2041 σε 113,7 %. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το σχέδιο, ο λόγος δημόσιου χρέους θα τεθεί σε καθοδική πορεία έως το τέλος της περιόδου προσαρμογής (2031). Αυτό είναι εύλογο, δεδομένου ότι, με βάση τις παραδοχές του σχεδίου, το χρέος προβλέπεται να μειωθεί κατά τη δεκαετία μετά την περίοδο προσαρμογής, σύμφωνα με όλες τις αιτιοκρατικές προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων της ανάλυσης της βιωσιμότητας του χρέους από την Επιτροπή, και οι στοχαστικές προβλέψεις δείχνουν ότι το χρέος θα μειωθεί με επαρκώς υψηλή πιθανότητα.

Επομένως, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, η πορεία των καθαρών δαπανών που προτείνεται στο σχέδιο συνάδει με την απαίτηση για το χρέος, όπως ορίζεται στο άρθρο 6 στοιχείο α) και στο άρθρο 16 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Πίνακας 2: Πορεία των καθαρών δαπανών και κύριες παραδοχές στο σχέδιο της Ιταλίας

						Παράταση της περιόδου προσαρμογής				
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Μέσος όρος της περιόδου ισχύος του σχεδίου 2025-2029	Μέσος όρος της περιόδου προσαρμογής 2025–2031
Αύξηση των καθαρών δαπανών (ετήσια, %)	- 1,9	1,3	1,6	1,9	1,7	1,5	1,1	1,2	1,6	1,5
Αύξηση των καθαρών δαπανών (σωρευτική, από το έτος βάσης 2023, %)	- 1,9	- 0,7	0,9	2,8	4,6	6,2	7,4	8,7	ά.α.	ά.α.

						Παράταση της περιόδου προσαρμογής				
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Μέσος όρος της περιόδου ισχύος του σχεδίου 2025-2029	Μέσος όρος της περιόδου προσαρμογής 2025–2031
Αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ (%)	1,4	1,3	1,1	1,0	0,9	0,7	0,5	0,3	1,0	0,8
Πληθωρισμός (αύξηση του αποπληθωριστή του ΑΕΠ) (%)	1,9	2,1	2,0	1,8	2,0	2,0	2,1	2,2	2,0	2,0

Πηγή: Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Ιταλίας και υπολογισμοί της Επιτροπής.

Πίνακας 3: Εξελίξεις του δημόσιου χρέους και του ισοζυγίου στο σχέδιο της Ιταλίας

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2041
Δημόσιο χρέος (% του ΑΕΠ)	134,8	135,8	136,9	137,8	137,5	136,4	134,9	133,9	132,5	113,7
Ισοζύγιο της κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)	- 7,2	- 3,8	- 3,3	- 2,8	- 2,6	- 2,3	- 1,8	- 1,7	- 1,5	- 1,9

Πηγή: Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Ιταλίας.

Επιπτώσεις των δεσμεύσεων του σχεδίου για τις καθαρές δαπάνες στο ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης

(22) Με βάση την πορεία των καθαρών δαπανών και τις παραδοχές του σχεδίου, το δημοσιονομικό έλλειμμα θα μειωθεί στο 2,8 % του ΑΕΠ το 2026 και στο 1,5 % του ΑΕΠ το 2031. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το σχέδιο, το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης δεν θα υπερβαίνει την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ στο τέλος της περιόδου προσαρμογής (2031). Επιπλέον, κατά τη δεκαετία που έπεται της περιόδου προσαρμογής (δηλαδή έως το 2041), το δημόσιο έλλειμμα δεν θα υπερβαίνει το 3 % του ΑΕΠ. Επομένως, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, η πορεία των καθαρών δαπανών που προτείνεται στο σχέδιο συνάδει με την απαίτηση για το έλλειμμα, όπως ορίζεται στο άρθρο 6 στοιχείο β) και στο άρθρο 16 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Χρονοδιάγραμμα της δημοσιονομικής προσαρμογής

(23) Το χρονοδιάγραμμα της δημοσιονομικής προσαρμογής, που μετράται ως μεταβολή του διαρθρωτικού πρωτογενούς ισοζυγίου, όπως περιγράφεται στο σχέδιο, είναι εμπροσθοβαρές, σε σύγκριση με τη γραμμική πορεία που αναφέρεται ως κανόνας στο άρθρο 6 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263. Ειδικότερα, το διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο προβλέπεται να βελτιωθεί κατά 0,6 % τόσο το 2025 όσο και το 2026, ακολουθούμενο από βελτίωση κατά 0,5 % του ΑΕΠ ετησίως έως το 2031. Συνεπώς, η δημοσιονομική προσαρμογή κατά τα τέσσερα πρώτα έτη του σχεδίου είναι περισσότερο από αναλογική προς τη συνολική προσπάθεια προσαρμογής. Επομένως, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, η πορεία των καθαρών δαπανών που προτείνεται στο σχέδιο συνάδει με τη ρήτρα της συνθήκης διασφάλισης μη οπισθοβαρούς προσπάθειας που ορίζεται στο άρθρο 6 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Πίνακας 4: Εξελίξεις του διαρθρωτικού πρωτογενούς ισοζυγίου στο σχέδιο της Ιταλίας

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο (% του ΑΕΠ)	- 4,5	- 0,5	0,0	0,6	1,1	1,6	2,2	2,7	3,2
Μεταβολή στο διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο (ε.μ.)	ά.α.	4,0	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

Πηγή: Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Ιταλίας.

Συνέπεια του σχεδίου με τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος

(24) Η πορεία των καθαρών δαπανών που περιγράφεται στο σχέδιο συνάδει με τις απαιτήσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος [ιδίως με την ελάχιστη ετήσια διαρθρωτική προσαρμογή που ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 4 τρίτο εδάφιο του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου].

Συνέπεια του σχεδίου με τη συνθήκη διασφάλισης της ανθεκτικότητας του ελλείμματος

(25) Η απαίτηση του προληπτικού σκέλους που ορίζεται στο άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263 όσον αφορά τη συνθήκη διασφάλισης της ανθεκτικότητας του ελλείμματος, η οποία αποσκοπεί στην παροχή κοινού περιθωρίου σε σχέση με την τιμή αναφοράς 3 % του ΑΕΠ για το έλλειμμα, ισχύει για την Ιταλία από το 2027, δεδομένου ότι το έλλειμμα προβλέπεται να είναι κάτω από το 3 % του ΑΕΠ από το 2026. Ως εκ τούτου, από το 2027 η ετήσια προσαρμογή του διαρθρωτικού πρωτογενούς ισοζυγίου δεν θα πρέπει να είναι μικρότερη από το 0,25 % του ΑΕΠ εάν το διαρθρωτικό έλλειμμα παραμείνει πάνω από το 1,5 % του ΑΕΠ το προηγούμενο έτος, ώστε να επιτευχθεί κοινό περιθώριο ανθεκτικότητας, σε διαρθρωτικούς όρους, ύψους 1,5 % του ΑΕΠ. Η ετήσια δημοσιονομική προσαρμογή που προκύπτει από τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου υπερβαίνει το 0,25 % ετησίως κατά τα έτη 2027, 2028, 2029, 2030 και 2031. Επομένως, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, η πορεία των καθαρών δαπανών που προτείνεται στο σχέδιο συνάδει με τη συνθήκη διασφάλισης της ανθεκτικότητας του ελλείμματος.

Συνέπεια του σχεδίου με τη συνθήκη διασφάλισης της βιωσιμότητας του χρέους

(26) Σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, δεδομένου ότι το δημόσιο χρέος θα υπερβεί το 90 % του ΑΕΠ κατά την περίοδο προσαρμογής σύμφωνα με το σχέδιο, ο λόγος χρέους πρέπει να μειωθεί κατά τουλάχιστον 1 εκατοστιαία μονάδα κατά μέσο όρο ετησίως, έως ότου μειωθεί κάτω από το 90 %, ενώ στη συνέχεια θα πρέπει να υποχωρήσει κατά 0,5 εκατοστιαίες μονάδες κατά μέσο όρο. Αυτή η μέση υποχώρηση υπολογίζεται για την περίοδο 2027-2031, δηλαδή από το έτος κατά το οποίο θα καταργηθεί η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος σύμφωνα με το σχέδιο, και ανέρχεται σε 1,2 εκατοστιαίες μονάδες (βλ. πίνακα 3). Επομένως, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, η πορεία των καθαρών δαπανών που προτείνεται στο σχέδιο συνάδει με τη συνθήκη διασφάλισης της βιωσιμότητας του χρέους.

Μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου

(27) Το σχέδιο βασίζεται σε σειρά παραδοχών, οι οποίες διαφέρουν από τις παραδοχές της Επιτροπής που διαβιβάστηκαν στην Ιταλία στις 21 Ιουνίου 2024. Ειδικότερα, στο σχέδιο χρησιμοποιούνται διαφορετικές παραδοχές για εννέα μεταβλητές, και συγκεκριμένα το σημείο εκκίνησης (δηλαδή διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο το 2024), την αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ, την αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ, το τεκμαρτό ονομαστικό επιτόκιο, τον δημοσιονομικό πολλαπλασιαστή, τις προσαρμογές αποθεμάτων-ροών, τα έκτακτα μέτρα, τις παραδοχές ως προς τα έσοδα (δηλαδή θεωρούμενη ελαστικότητα) και το προφίλ κενών παραγωγής. Επιπλέον, η δημοσιονομική προσαρμογή είναι ελαφρώς εμπροσθοβαρής. Κατωτέρω παρέχεται εκτίμηση αυτών των διαφορών στις παραδοχές. Οι διαφορές στις παραδοχές με τον σημαντικότερο αντίκτυπο στη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών παρατίθενται κατωτέρω, μαζί με αξιολόγηση κάθε διαφοράς που εξετάζεται μεμονωμένα.

— Το σχέδιο βασίζεται στην παραδοχή ευνοϊκότερης αρχικής δημοσιονομικής θέσης, με την παραδοχή δημοσιονομικού ελλείμματος 3,8 % του ΑΕΠ για το 2024, ενώ για την πορεία αναφοράς λαμβάνεται ως παραδοχή το 4,4 % του ΑΕΠ. Αυτό υποδηλώνει καλύτερο αρχικό διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο στις προβλέψεις της Ιταλίας στο πλαίσιο της ανάλυσης της βιωσιμότητας του χρέους (- 0,5 % έναντι - 1,1 % του ΑΕΠ στην πορεία αναφοράς). Η εξέλιξη αυτή αντικατοπτρίζει πιο πρόσφατα δημοσιονομικά στοιχεία (με υψηλότερα φορολογικά έσοδα απ' ό,τι αναμενόταν στις παραδοχές της Επιτροπής της προηγούμενης καθοδήγησης, καθώς και στις επικαιροποιημένες εκτιμήσεις των δαπανών).

Αυτό συνάδει σε μεγάλο βαθμό με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η εν λόγω διαφορά στις παραδοχές συμβάλλει σε πορεία ελαφρά υψηλότερης μέσης αύξησης των καθαρών δαπανών κατά την περίοδο προσαρμογής σε σύγκριση με τις παραδοχές της Επιτροπής. Η παραδοχή αυτή θεωρείται δεόντως αιτιολογημένη.

— Η Ιταλία προβλέπει ελαφρώς υψηλότερη (κατά 0,1 εκατοστιαία μονάδα) μέση αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προσαρμογής 2025-2031 σε σύγκριση με την πορεία αναφοράς (0,8 % έναντι 0,7 %). Η εξέλιξη αυτή αντικατοπτρίζει την επικαιροποίηση των μακροοικονομικών προοπτικών και είναι συνεπής με την από κοινού συμφωνηθείσα μεθοδολογία. Η εν λόγω επικαιροποίηση συμβάλλει σε πορεία υψηλότερης μέσης αύξησης των καθαρών δαπανών κατά την περίοδο προσαρμογής που περιλαμβάνεται στο σχέδιο σε σύγκριση με τις παραδοχές της Επιτροπής. Η παραδοχή αυτή θεωρείται δεόντως αιτιολογημένη.

— Το σχέδιο προβλέπει ελαφρώς χαμηλότερο μέσο αποπληθωριστή ΑΕΠ κατά την περίοδο 2025-2031 σε σύγκριση με τις παραδοχές της Επιτροπής, δηλαδή 2,0 % σε έναντι 2,1 %. Το 2024, με βάση τα απολογιστικά στοιχεία έως το δεύτερο τρίμηνο, στο σχέδιο αναφέρεται αποπληθωριστής του ΑΕΠ της τάξης του 1,9 %, ο οποίος είναι χαμηλότερος από το 2,2 % των προβλέψεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το 2025 ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ παραμένει κατά 0,3 εκατοστιαίες μονάδες υψηλότερος σε σύγκριση με την προηγούμενη καθοδήγηση, ενώ υποχωρεί κατά την περίοδο 2027-2029. Αυτό συμβάλλει σε χαμηλότερη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών κατά την περίοδο προσαρμογής του σχεδίου απ' ό,τι σύμφωνα με τις παραδοχές της Επιτροπής. Η παραδοχή αυτή θεωρείται δεόντως αιτιολογημένη.

— Το σχέδιο βασίζεται στην παραδοχή πιο συντηρητικής ελαστικότητας των εσόδων, σε αντίθεση με τη μοναδιαία ελαστικότητα ως προς το δυνητικό ΑΕΠ που υποθέτει η Επιτροπή. Αυτό συμβάλλει σε χαμηλότερη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών κατά την περίοδο προσαρμογής του σχεδίου απ' ό,τι σύμφωνα με τις παραδοχές της Επιτροπής. Η παραδοχή αυτή θεωρείται δεόντως αιτιολογημένη.

Οι εναπομένουσες διαφορές δεν έχουν σημαντική επίδραση στη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών σε σύγκριση με τις παραδοχές της Επιτροπής. Συνολικά, όλες οι διαφορές στις παραδοχές, εξεταζόμενες από κοινού, οδηγούν σε μέση αύξηση των καθαρών δαπανών του σχεδίου η οποία ισούται με τη πορεία αναφοράς. Η Επιτροπή θα λάβει υπόψη την ανωτέρω αξιολόγηση των παραδοχών του σχεδίου σε μελλοντικές αξιολογήσεις της συμμόρφωσης με την πορεία των καθαρών δαπανών.

Δημοσιονομική στρατηγική του σχεδίου

(28) Σύμφωνα με την ενδεικτική δημοσιονομική στρατηγική που περιέχεται στο σχέδιο, οι δεσμεύσεις για τις καθαρές δαπάνες θα υλοποιηθούν μέσω συγκράτησης των δαπανών και αυξήσεων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων. Στο σχέδιο αναφέρεται ειδικότερα πιο συνετή και αποτελεσματική διαχείριση των δημόσιων δαπανών, σε συνδυασμό με υψηλότερα έσοδα από την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής. Ο προσδιορισμός των μέτρων πολιτικής προς έγκριση πρέπει να επιβεβαιώνεται ή να προσαρμόζεται και να προσδιορίζεται ποσοτικά στους ετήσιους προϋπολογισμούς. Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν κίνδυνοι για την εφαρμογή της ενδεικτικής δημοσιονομικής στρατηγικής, οι οποίοι απορρέουν από πιθανή πραγματική αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ μικρότερη από εκείνη που αναφέρεται στο σχέδιο της Ιταλίας, καθώς και από τις περιορισμένες λεπτομέρειες που περιέχει το σχέδιο σχετικά με την προβλεπόμενη δημοσιονομική στρατηγική (όπως αξιολογείται ανωτέρω). Επιπλέον, το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος για το 2025 προσδιορίζει τα μέτρα πολιτικής μέσω των οποίων θα επιτευχθεί η δέσμευση για τις καθαρές δαπάνες για το 2025 ([12]).

Σύνολο μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων του σχεδίου στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής

(29) Στο σχέδιο, η Ιταλία δεσμεύεται να προβεί σε 24 μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, με σκοπό τη βελτίωση της δυνητικής ανάπτυξης και της δημοσιονομικής βιωσιμότητας, προκειμένου να υποστηριχθεί η παράταση της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής από 4 σε 7 έτη. Το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής συνίσταται σε διάφορες δεσμεύσεις που απορρέουν από το ΣΑΑ, καθώς και σε ορισμένες νέες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνονται τα ακόλουθα μέτρα:

— Μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης: Τα μέτρα συνδέονται με τη Μεταρρύθμιση 1.4 (αστική δικαιοσύνη) της συνιστώσας M1C1 που περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ, της οποίας τα τελικά ορόσημα και οι τελικοί στόχοι αναμένονται έως το δεύτερο τρίμηνο του 2026. Το σχέδιο περιλαμβάνει πρόσθετες δεσμεύσεις οι οποίες αποσκοπούν, συνολικά, i) στη διασφάλιση της εφαρμογής της μεταρρύθμισης της διαδικασίας αφερεγγυότητας, μεταξύ άλλων μέσω της συνεχιζόμενης στήριξης των δικαστηρίων σε υποθέσεις αφερεγγυότητας και της συστηματικής συλλογής δεδομένων· ii) στην αύξηση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών δικαστηρίων μέσω της μείωσης των καθυστερήσεων και του χρόνου που απαιτείται για την επίλυση των υποθέσεων· και iii) στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του δικαστικού συστήματος στο σύνολό του. Για την υλοποίηση των εν λόγω παρεμβάσεων, πρέπει να εξασφαλιστούν επαρκείς ανθρώπινοι πόροι στο δικαστικό σύστημα. Τα αντίστοιχα βασικά στάδια αναμένεται να ολοκληρωθούν έως το τέταρτο τρίμηνο του 2029.

([12]) Βλ. γνώμη της Επιτροπής σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Ιταλίας, 26.11.2024 [C(2024) 9057 final].

— Μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στον τομέα της φορολογικής διοίκησης: Τα μέτρα συνδέονται με τη Μεταρρύθμιση 1.12 (μεταρρύθμιση της φορολογικής διοίκησης) που περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ, της οποίας τα τελικά ορόσημα και οι τελικοί στόχοι αναμένονται έως το δεύτερο τρίμηνο του 2026. Το σχέδιο περιλαμβάνει πρόσθετες δεσμεύσεις οι οποίες αποσκοπούν, συνολικά, στην περαιτέρω αύξηση των εσόδων που προέρχονται από τα εξής: i) δραστηριότητες πρόληψης και επιβολής της φορολογικής συμμόρφωσης, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων που προκύπτουν από επιστολές συμμόρφωσης και καλύτερα προσαρμοσμένες στρατηγικές συμμόρφωσης· ii) πιο στοχευμένα και βασιζόμενα στον κίνδυνο μέτρα κατά της φοροδιαφυγής, μεταξύ άλλων, με βάση ευρύτερα διαλειτουργικά σύνολα φορολογικών δεδομένων και τεχνικές τεχνητής νοημοσύνης. Άλλα νομοθετικά μέτρα αναμένεται να ενισχύσουν την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής από παραλειφθείσες δηλώσεις, μέσω της καθιέρωσης ισχυρότερων κινήτρων για τους φορολογούμενους και της ευρύτερης χρήσης ανιχνεύσιμων μέσων πληρωμών. Άλλα μέτρα αποσκοπούν στη βελτίωση της βεβαιότητας όσον αφορά τη σχέση μεταξύ των φορολογουμένων και της φορολογικής διοίκησης, μέσω της συντόμευσης του μέσου χρόνου επιστροφής του ΦΠΑ. Τα βασικά στάδια που αφορούν τα προαναφερόμενα μέτρα στον τομέα της φορολογικής διοίκησης αναμένεται να ολοκληρωθούν έως το τέταρτο τρίμηνο του 2029.

— Μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στον τομέα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος: Τα μέτρα συνδέονται με τη Μεταρρύθμιση 2 (ετήσιοι νόμοι περί ανταγωνισμού του 2021, του 2022, του 2023 και του 2024) που περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ, της οποίας τα τελικά ορόσημα και οι τελικοί στόχοι αναμένονται έως το τέταρτο τρίμηνο του 2025. Το σχέδιο περιλαμβάνει πρόσθετες δεσμεύσεις, οι οποίες αποσκοπούν, συνολικά, στην περαιτέρω βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος μέσω i) της αύξησης των δημόσιων δαπανών για έρευνα και ανάπτυξη· ii) του εξορθολογισμού και της απλούστευσης των κινήτρων για τις εταιρείες· iii) της θέσπισης ετήσιων νόμων περί ανταγωνισμού με στόχο να τονωθούν η αποδοτικότητα και η οικονομική ανάπτυξη, μεταξύ άλλων με την ελευθέρωση και την εξάλειψη των σημείων συμφόρησης και των φραγμών εισόδου (επίσης νομοθετικού ή κανονιστικού χαρακτήρα), βάσει κατάλληλων εκτιμήσεων των κανονιστικών επιπτώσεων· και iv) της θέσπισης νόμου-πλαισίου για τις ΜΜΕ, εκτελεστικών πράξεων και επικαιροποιήσεων σε ετήσια βάση. Τα αντίστοιχα βασικά στάδια αναμένεται να ολοκληρωθούν έως το τέταρτο τρίμηνο του 2029.

— Μεταρρυθμίσεις στον τομέα της δημόσιας διοίκησης: Τα μέτρα συνδέονται με τη Μεταρρύθμιση 1.9 (μεταρρύθμιση της απασχόλησης στον δημόσιο τομέα και μεταρρύθμιση της απλούστευσης) της συνιστώσας M1C1 που περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ, της οποίας τα τελικά ορόσημα και οι τελικοί στόχοι αναμένονται έως το δεύτερο τρίμηνο του 2026. Το σχέδιο περιλαμβάνει πρόσθετες δεσμεύσεις, οι οποίες αποσκοπούν στα εξής: i) προώθηση της κάθετης και της οριζόντιας κινητικότητας· και ii) παροχή κινήτρων για την καθιέρωση πλαισίου βάσει επιδόσεων. Τα αντίστοιχα βασικά στάδια αναμένεται να ολοκληρωθούν έως το τέταρτο τρίμηνο του 2028.

— Μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στον τομέα της παιδικής φροντίδας: Τα μέτρα συνδέονται με την Επένδυση 1.1 (σχέδιο για βρεφονηπιακούς σταθμούς και νηπιαγωγεία και υπηρεσίες προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας) που περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ, της οποίας τα τελικά ορόσημα και οι τελικοί στόχοι αναμένονται έως το δεύτερο τρίμηνο του 2026. Τα μέτρα έχουν τους ακόλουθους στόχους: i) αύξηση των ετήσιων δημόσιων δαπανών για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών των υφιστάμενων και των νέων παιδικών σταθμών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δημιουργούνται στο πλαίσιο του ΣΑΑ· ii) βελτίωση της διαθεσιμότητας θέσεων σε παιδικούς σταθμούς· και iii) αύξηση της οικονομικής προσιτότητας της παιδικής φροντίδας. Τα αντίστοιχα βασικά στάδια αναμένεται να ολοκληρωθούν έως το τέταρτο τρίμηνο του 2027.

— Μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στον τομέα των δημόσιων δαπανών: Τα μέτρα συνδέονται με τη Μεταρρύθμιση 1.13 (μεταρρύθμιση του πλαισίου επανεξέτασης των δαπανών) που περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ, της οποίας τα τελικά ορόσημα και οι τελικοί στόχοι αναμένονται έως το δεύτερο τρίμηνο του 2026. Το σχέδιο περιλαμβάνει πρόσθετες δεσμεύσεις, οι οποίες αποσκοπούν i) στην ενίσχυση της ικανότητας προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης των δημόσιων δαπανών· ii) στην ενίσχυση της αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών για τη διενέργεια επιθεωρήσεων όσον αφορά τη διαχείριση των δημόσιων δαπανών όλων των οντοτήτων που λαμβάνουν δημόσια στήριξη, συμπεριλαμβανομένων των υποεθνικών αρχών και των κρατικών επιχειρήσεων· και iii) στη μεταρρύθμιση του πλαισίου για τον έλεγχο των δημόσιων δαπανών για τις κεντρικές δημόσιες διοικήσεις, μεταξύ άλλων μέσω της αύξησης της οικονομικής ευθύνης των διοικήσεων. Τα αντίστοιχα βασικά στάδια αναμένεται να ολοκληρωθούν έως το δεύτερο τρίμηνο του 2029.

— Το σχέδιο περιλαμβάνει νέες μεταρρυθμίσεις σε σύγκριση με το ΣΑΑ στον τομέα της φορολογικής διοίκησης και στον τομέα του εξορθολογισμού των κρατικών επιχειρήσεων. Ειδικότερα, στον τομέα της φορολογίας, το σχέδιο περιλαμβάνει δεσμεύσεις οι οποίες αποσκοπούν στα εξής: i) απλούστευση του φορολογικού συστήματος μέσω της επανεξέτασης και του εξορθολογισμού των φορολογικών δαπανών, επίσης στους τομείς των επιζήμιων για το περιβάλλον επιδοτήσεων· ii) διαρθρωτική μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης των οικογενειών χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος και στήριξη της απασχόλησης· και iii) επικαιροποίηση του κτηματολογικού μητρώου, με τη χαρτογράφηση των ακινήτων που δεν περιλαμβάνονται επί του παρόντος σε αυτό, καθώς και με την επικαιροποίηση των αντικειμενικών αξιών για τα κτίρια που έχουν επωφεληθεί από δημόσια συστήματα για παρεμβάσεις ενεργειακής απόδοσης και/ή ανακαίνισης κατοικιών. Τα αντίστοιχα βασικά στάδια αναμένεται να ολοκληρωθούν έως το τέταρτο τρίμηνο του 2028. Στον τομέα των κρατικών επιχειρήσεων, το σχέδιο περιλαμβάνει δεσμεύσεις οι οποίες αποσκοπούν στον εξορθολογισμό και τη βελτίωση της αποδοτικότητας των κρατικών επιχειρήσεων σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία (νομοθετικό διάταγμα αριθ. 175/2016), μέσω της διασφάλισης και, όπου κρίνεται αναγκαίο, της ενίσχυσης της εφαρμογής του νομικού πλαισίου. Τα αντίστοιχα βασικά στάδια αναμένεται να ολοκληρωθούν έως το τέταρτο τρίμηνο του 2027.

(30) Σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, κάθε μεταρρύθμιση και επένδυση στην οποία στηρίζεται παράταση της περιόδου προσαρμογής περιγράφεται με επαρκή βαθμό λεπτομέρειας, είναι εμπροσθοβαρής, χρονικά προσδιορισμένη και επαληθεύσιμη.

(31) Οι δεσμεύσεις του ΣΑΑ στις οποίες στηρίζεται η παράταση περιλαμβάνουν σημαντικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας και στην ενίσχυση του αναπτυξιακού δυναμικού της οικονομίας. Επιπλέον, η Ιταλία δεσμεύεται να συνεχίσει τη μεταρρυθμιστική προσπάθεια κατά την περίοδο που καλύπτεται από το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο και να διατηρήσει τα επίπεδα των εθνικά χρηματοδοτούμενων επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν κατά την περίοδο η οποία καλύπτεται από το ΣΑΑ (βλ. κατωτέρω πίνακα 5). Οι δεσμεύσεις θα παρακολουθούνται καθ' όλη τη διάρκεια εφαρμογής του σχεδίου. Επομένως, οι δεσμεύσεις στο πλαίσιο του ΣΑΑ μπορούν να ληφθούν υπόψη για την παράταση της περιόδου προσαρμογής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

(32) Το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση αναμένεται να βελτιώσει το δυναμικό ανάπτυξης και ανθεκτικότητας της ιταλικής οικονομίας με βιώσιμο τρόπο, όπως απαιτείται βάσει του άρθρου 14 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263. Στο σχέδιο της Ιταλίας αναφέρεται ο αναμενόμενος αντίκτυπος ορισμένων μεταρρυθμίσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής (και συγκεκριμένα όσον αφορά την απασχόληση στον δημόσιο τομέα, το επιχειρηματικό περιβάλλον και την αστική δικαιοσύνη) στην αύξηση του ΑΕΠ. Το μακροοικονομικό μοντέλο που χρησιμοποιείται για την προσομοίωση είναι το μοντέλο QUEST-III R&D που ανέπτυξε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Σύμφωνα με το σχέδιο, οι μεταρρυθμίσεις αυτές, οι οποίες ισχύουν για την παράταση της περιόδου προσαρμογής, θα αρχίσουν να παράγουν τα πρώτα αποτελέσματα στην οικονομία το 2028 και εκτιμάται (βάσει σεναρίου προληπτικής εποπτείας) ότι το 2031 θα αυξήσουν συνολικά το επίπεδο του ΑΕΠ κατά 0,5 %. Αναλυτικότερα, οι μεταρρυθμίσεις στον τομέα της απασχόλησης στον δημόσιο τομέα αναμένεται να αυξήσουν το επίπεδο του ΑΕΠ το 2031 κατά 0,2 %, οι μεταρρυθμίσεις στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης αναμένεται να αυξήσουν το επίπεδο του ΑΕΠ το 2031 κατά 0,2 % και οι μεταρρυθμίσεις στον τομέα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος αναμένεται να αυξήσουν το επίπεδο του ΑΕΠ το 2031 κατά 0,1 %. Στο σχέδιο εκτιμάται επίσης ο αντίκτυπος των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που περιλαμβάνονται στο ΣΑΑ και δεν έχουν ακόμη υλοποιηθεί ώστε να αυξηθεί το επίπεδο του ΑΕΠ το 2031 κατά 3,2 % (εκ του οποίου το 1,7 % εξηγείται από τις μεταρρυθμίσεις και το 1,5 % εξηγείται από τις επενδύσεις). Συνολικά, λαμβανομένων υπόψη των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που περιλαμβάνονται στο ΣΑΑ και δεν έχουν ακόμη υλοποιηθεί, καθώς και μέρους των μεταρρυθμίσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής, το επίπεδο του ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα αυξηθεί κατά 3,8 % έως το 2031 σε σύγκριση με το βασικό σενάριο. Στο σχέδιο αναφέρεται επίσης ανάλυση ευαισθησίας. Σύμφωνα με το αρνητικό σενάριο, ο αντίκτυπος που θα έχουν στο επίπεδο του ΑΕΠ οι μεταρρυθμίσεις στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής θα μειωθεί σε 0,3 % (από 0,5 % βάσει του σεναρίου προληπτικής εποπτείας). Συνολικά, οι εκτιμήσεις που αναφέρονται στο σχέδιο θεωρούνται εύλογες.

(33) Το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση αναμένεται να στηρίξει τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών, όπως απαιτείται από το άρθρο 14 παράγραφος 2 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263. Το σχέδιο απεικονίζει την εξέλιξη του λόγου χρέους προς το ΑΕΠ σε διάφορα σενάρια με βάση την ανάλυση της βιωσιμότητας του χρέους στην οποία στηρίζεται το σχέδιο (2025-2041): στο σενάριο πολιτικής στο οποίο στηρίζεται το σχέδιο και στα εναλλακτικά σενάρια στα οποία απομονώνεται ο αντίκτυπος της υψηλότερης αύξησης του δυνητικού και του πραγματικού ΑΕΠ («σχέδιο + μεταρρυθμίσεις») και στα οποία αποτυπώνεται επίσης ο αντίκτυπος στα δημόσια έσοδα («σχέδιο + μεταρρυθμίσεις + μεταβολή εσόδων»). Στο πρώτο εναλλακτικό σενάριο, ο αντίκτυπος των μεταρρυθμίσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής βελτιώνει τις προοπτικές αύξησης του ΑΕΠ. Η βελτίωση αυτή συνεπάγεται εντονότερη μείωση του λόγου χρέους προς το ΑΕΠ σε σύγκριση με το σενάριο πολιτικής στο οποίο στηρίζεται το σχέδιο και παρατηρείται από το 2030 και μετά. Ο λόγος χρέους προς το ΑΕΠ θα μειωθεί ακόμη περισσότερο και θα φτάσει σε επίπεδο 109,6 % το 2041. Λαμβανομένης επίσης υπόψη της βελτίωσης του πρωτογενούς ισοζυγίου μετά την αύξηση των εσόδων που προέκυψαν από την υψηλότερη ανάπτυξη (δηλαδή λαμβανομένης υπόψη της βελτίωσης του πρωτογενούς ισοζυγίου με την εφαρμογή της ημιελαστικότητας των εσόδων στη μεταβαλλόμενη κυκλική θέση), ο λόγος χρέους θα μειωθεί περαιτέρω στο 102,5 % του ΑΕΠ. Συνολικά, οι εκτιμήσεις που αναφέρονται στο σχέδιο θεωρούνται εύλογες. Είναι δυνατόν να διατυπωθούν πρόσθετες εκτιμήσεις σχετικά με τις επιπτώσεις των μεταρρυθμίσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση. Ειδικότερα, μολονότι δεν έχουν καθοριστεί συγκεκριμένοι στόχοι για μελλοντικές επανεξετάσεις των δαπανών στο παρόν στάδιο, η διαδικασία επανεξέτασης των δαπανών αναμένεται ενδεχομένως να μειώσει τον ρυθμό αύξησης και το επίπεδο των δημόσιων δαπανών, λόγω της βελτίωσης της αποτελεσματικότητας, και να συμβάλει σε μια πιο φιλική προς την ανάπτυξη σύνθεση του προϋπολογισμού, επιτρέποντας την εκ νέου κατά προτεραιότητα ιεράρχηση των δαπανών προς στοιχεία που ευνοούν περισσότερο την ανάπτυξη, με θετικό αντίκτυπο στη δημοσιονομική βιωσιμότητα. Τα μέτρα στον τομέα της φορολογικής διοίκησης αναμένεται να παράσχουν περισσότερα κίνητρα για ανάπτυξη, μέσω της μείωσης της φορολογικής συνιστώσας του κόστους εργασίας και της διασφάλισης ενός δίκαιου, αποτελεσματικού και προοδευτικού φορολογικού συστήματος, με θετικό αντίκτυπο στη δημοσιονομική βιωσιμότητα. Όσον αφορά τα μέτρα στον τομέα της είσπραξης φόρων, μολονότι έχει καθοριστεί ειδικός στόχος μόνο για ένα μέτρο σχετικά με τη φορολογική συμμόρφωση (περίπου 0,1 % του ΑΕΠ), τα άλλα μέτρα αναμένεται να βελτιώσουν περαιτέρω τη φορολογική συμμόρφωση. Όσον αφορά τα μέτρα στον τομέα της παιδικής φροντίδας, αποσκοπούν στην τόνωση της προσφοράς εργατικού δυναμικού και στη στήριξη των δημόσιων εσόδων και της δημοσιονομικής βιωσιμότητας μεσοπρόθεσμα. Τέλος, μολονότι δεν είναι ακόμη διαθέσιμες ειδικές λεπτομέρειες, το μέτρο που συνδέεται με τις κρατικές επιχειρήσεις αναμένεται επίσης να έχει θετικό αντίκτυπο, σύμφωνα με τη φιλοδοξία του.

(34) Το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση ανταποκρίνεται στις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ, όπως απαιτείται βάσει του άρθρου 14 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263. Ειδικότερα, το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση αναμένεται να συμβάλει στην κοινωνική και οικονομική ανθεκτικότητα με τους ακόλουθους τρόπους: i) περαιτέρω μείωση της διάρκειας των δικαστικών διαδικασιών, μείωση των καθυστερήσεων στη δικαιοσύνη και ολοκλήρωση της προώθησης της διαδικασίας

ψηφιακής μετάβασης· ii) ενίσχυση των δεσμεύσεων στον τομέα της καταπολέμησης της φοροδιαφυγής μέσω της ενίσχυσης των δράσεων που περιλαμβάνονται ήδη στο ΣΑΑ· iii) βελτίωση των υποκείμενων συνθηκών υπό τις οποίες δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις και οι επενδυτές, με την προώθηση της ενίσχυσης του ανταγωνισμού και της αποτελεσματικότητας στη δημόσια διοίκηση, καθώς και με τη μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης και των εμποδίων που υπονομεύουν την πρόσβαση σε πιστώσεις, την προώθηση μεγαλύτερου δυναμισμού των επιχειρήσεων, την επέκτασή τους και την αύξηση των επενδύσεων· iv) ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου της δημόσιας διοίκησης, με σκοπό την αύξηση της παραγωγικότητας, της ποιότητας και της ποσότητας των παρεχόμενων δημόσιων υπηρεσιών· v) εξασφάλιση αποδοτικότερων δημόσιων δαπανών, με έμφαση σε τομείς προτεραιότητας, συμπεριλαμβανομένων των τομέων της έρευνας και ανάπτυξης και της παιδικής φροντίδας. Επιπλέον, οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις στον τομέα της δημόσιας διοίκησης αναμένεται να συμβάλουν στη βελτίωση του συνολικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος, μέσω της μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας όσον αφορά τη διαχείριση της απασχόλησης στον δημόσιο τομέα, ιδίως με την ενίσχυση της εσωτερικής σταδιοδρομίας, της οριζόντιας κινητικότητας και του συστήματος αξιολόγησης των επιδόσεων.

(35) Σκοπός του συνόλου των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση είναι να ανταποκριθεί στις συναφείς ([13]) ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών, όπως απαιτείται βάσει του άρθρου 14 παράγραφος 2 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263. Ειδικότερα, τα μέτρα στον τομέα της φορολογικής διοίκησης αποσκοπούν στην ανταπόκριση στη δημοσιονομική-διαρθρωτική ειδική ανά χώρα σύσταση, στην οποία ζητήθηκε από την Ιταλία να ενισχύσει, κατά την περίοδο από το 2019 έως το 2024, τον υποστηρικτικό χαρακτήρα του φορολογικού συστήματος όσον αφορά την ανάπτυξη, συγκεκριμένα μέσω της καλύτερης σύνθεσης των κρατικών εσόδων και της υποστήριξης της ανάπτυξης και της δημοσιονομικής βιωσιμότητας (βλ. επίσης ανωτέρω). Ομοίως, τα μέτρα στον τομέα της διαχείρισης των δαπανών και του εξορθολογισμού των κρατικών επιχειρήσεων αναμένεται να συμβάλουν σε μια πιο φιλοαναπτυξιακή σύνθεση του προϋπολογισμού, με θετικό αντίκτυπο στη δημοσιονομική βιωσιμότητα (βλ. επίσης ανωτέρω). Προβλέπεται να δοθεί συνέχεια στην ειδική ανά χώρα σύσταση της περιόδου 2019-2024 για τη δικαιοσύνη με τα μέτρα για την αφερεγγυότητα, καθώς και με ορισμένες επενδύσεις που αποσκοπούν στην αύξηση της αποτελεσματικότητας του δικαστικού συστήματος. Τα μέτρα για το εργατικό δυναμικό στον δημόσιο τομέα, τα οποία αναμένεται να ενισχύσουν τις προοπτικές σταδιοδρομίας, την οριζόντια κινητικότητα και το σύστημα μόνιμης αξιολόγησης, έχουν ως στόχο την ανταπόκριση στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2019 και του 2020 για τη δημόσια διοίκηση. Η θέσπιση νόμου περί ανταγωνισμού σε ετήσια βάση αναμένεται να περιορίσει τα εμπόδια στον ανταγωνισμό και να βελτιώσει το επιχειρηματικό περιβάλλον και, ως εκ τούτου, αποσκοπεί στην ανταπόκριση στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2019 και του 2024 για τον ανταγωνισμό και το επιχειρηματικό περιβάλλον. Τα μέτρα στον τομέα της παιδικής φροντίδας έχουν ως στόχο να υποστηρίξουν τη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας και να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των αρνητικών δημογραφικών τάσεων, σύμφωνα με τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2019 και του 2024 για την απασχόληση και την κοινωνική πολιτική. Όλες οι προαναφερόμενες ειδικές ανά χώρα συστάσεις είναι συναφείς στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών.

(36) Το σχέδιο διασφαλίζει τη διατήρηση του προβλεπόμενου συνολικού επιπέδου των εθνικά χρηματοδοτούμενων δημόσιων επενδύσεων που πραγματοποιούνται κατά μέσο όρο κατά την περίοδο που καλύπτεται από το ΣΑΑ, όπως απαιτείται βάσει του άρθρου 14 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Πίνακας 5: Εθνικά χρηματοδοτούμενες δημόσιες επενδύσεις στο σχέδιο (% του ΑΕΠ)

Μέσο επίπεδο κατά την περίοδο 2021-2026	2025	2026	2027	2028	2029	Μέσος όρος κατά τη διάρκεια του σχεδίου
2,9	3,1	2,9	3,3	3,3	3,2	3,2

Πηγή: Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Ιταλίας.

(37) Τέλος, το σύνολο των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση μπορεί να θεωρηθεί συνεπές με τις δεσμεύσεις του ΣΑΑ και του συμφώνου εταιρικής σχέσης που έχει συμφωνηθεί βάσει του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, όπως απαιτείται σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

(38) Εν κατακλείδι, το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται παράταση της περιόδου προσαρμογής εκτιμάται ότι πληροί, συνολικά, τα κριτήρια του άρθρου 14 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263. Ως εκ τούτου, η περίοδος προσαρμογής μπορεί να παραταθεί από 4 σε 7 έτη, όπως προτείνεται στο σχέδιο.

([13]) Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις που θεωρούνται «συναφείς» είναι συστάσεις: i) που εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο από το 2019 και μετά, ii) σε σχέση με τις οποίες το κράτος μέλος δεν έχει επιτύχει ακόμα «πλήρη» ή «ουσιαστική» πρόοδο στην υλοποίησή τους και δεν είναι παρωχημένες (κρίθηκαν ως «μη αξιολογηθείσες / κανένα στοιχείο για προσθήκη»), όπως αξιολογήθηκαν στον τελευταίο κύκλο εποπτείας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου [διαθέσιμος στο CeSaR (europa.eu)], iii) που δεν συνδέονται με αμιγώς δημοσιονομικά μέτρα για το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης και iv) που δεν καλύπτουν την ίδια πρόκληση με αναδιατύπωση.

Λοιπές μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές προθέσεις στο σχέδιο που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και λαμβάνουν υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης

(39) Εκτός από το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής, το σχέδιο περιγράφει τις προθέσεις πολιτικής σχετικά με άλλες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ιδίως στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τη διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών, και λαμβάνουν υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ. Το σχέδιο περιλαμβάνει 119 μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, εκ των οποίων 65 λαμβάνουν χρηματοδοτική στήριξη από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(40) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα της δίκαιης πράσινης και ψηφιακής μετάβασης, συμπεριλαμβανομένων των στόχων για το κλίμα που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119, το σχέδιο περιλαμβάνει ένα σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Μεταξύ άλλων, τα μέτρα για τη βιώσιμη χρηματοδότηση, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων για τη μείωση του χάσματος στην ασφαλιστική προστασία, τα πράσινα ομόλογα, καθώς και ορισμένα μέτρα στο πλαίσιο των αποστολών 2 και 7 του ΣΑΑ, αναμένεται να συμβάλουν στην πράσινη μετάβαση. Τα μέτρα αυτά αναμένεται να ανταποκριθούν στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις για τις ενεργειακές υποδομές, την ενεργειακή απόδοση και τη βιώσιμη κινητικότητα που απευθύνθηκαν στην Ιταλία το 2022 και το 2023. Η ψηφιακή μετάβαση βασίζεται στους στόχους που έχουν καθοριστεί στο πλαίσιο του προγράμματος πολιτικής για την ψηφιακή δεκαετία και αναμένεται να ευνοηθεί, για παράδειγμα, από την εθνική στρατηγική για τις ψηφιακές ικανότητες ή από τη συνέχιση των μέτρων του ΣΑΑ, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων για τις ψηφιακές υποδομές, τα σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ), τα μέτρα για την ενίσχυση της μεταφοράς τεχνολογίας (μέσω κέντρων ικανοτήτων και κόμβων ψηφιακής καινοτομίας) και την ψηφιοποίηση των κεντρικών δημόσιων διοικήσεων. Τα μέτρα αυτά θα συμβάλουν επίσης στην ανταπόκριση στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις για τη δημόσια διοίκηση, το δικαστικό σύστημα και την ψηφιακή συνδεσιμότητα, οι οποίες απευθύνθηκαν στην Ιταλία κατά την περίοδο μεταξύ του 2019 και του 2024 και είναι συναφείς στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών.

(41) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα της κοινωνικής και οικονομικής ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, το σχέδιο περιλαμβάνει σειρά μέτρων και επενδύσεων που αποσκοπούν, για παράδειγμα, στην ενίσχυση του μέτρου «Assegno Unico Universale», την περαιτέρω αύξηση της προσφοράς βρεφονηπιακών σταθμών και υπηρεσιών προσχολικής παιδικής φροντίδας, καθώς και την ενίσχυση της γονικής άδειας. Το εκπαιδευτικό σύστημα θα επωφεληθεί επίσης από μέτρα όπως το «Agenda Sud», για την ενίσχυση βασικών δεξιοτήτων στο νότιο τμήμα της χώρας, και από τη συνέχιση των προσπαθειών στον τομέα της εκπαίδευσης επαγγελματικής κατεύθυνσης, με τη μεταρρύθμιση των επαγγελματικών και τεχνικών ιδρυμάτων και των εθνικών και περιφερειακών σχεδίων για τις δεξιότητες. Τα μέτρα σχετικά με την εκπαίδευση ενηλίκων, ιδίως όσον αφορά τη διττή μετάβαση, και την αγορά εργασίας, για παράδειγμα, το πρόγραμμα GOL και τα μέτρα για τη μείωση του εδαφικού χάσματος στην αγορά εργασίας, αναμένεται επίσης να συμβάλουν στην ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής ανθεκτικότητας. Η τελευταία αναμένεται επίσης να ευνοηθεί από μεταρρυθμίσεις που αποσκοπούν στην ενίσχυση των κεφαλαιαγορών για τη στήριξη της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση, και ιδίως των ΜΜΕ. Με τα μέτρα αυτά αναμένεται επίσης να δοθεί συνέχεια στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν από το 2019 έως το 2024 σχετικά με τη λειτουργία της αγοράς εργασίας, τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας, τις δεξιότητες και την εκπαίδευση, οι οποίες είναι συναφείς στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών, καθώς και στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις που διατυπώθηκαν κατά την ίδια περίοδο για τις ίσες ευκαιρίες, την κοινωνική ένταξη, την περιφερειακή ανάπτυξη και την πρόσβαση σε χρηματοδότηση. Το σχέδιο περιλαμβάνει επίσης, μεταξύ άλλων, μέτρα για την ενίσχυση των εγκαταστάσεων υγειονομικής περίθαλψης (κοινοτικά νοσοκομεία) και τη βελτίωση της διαθεσιμότητας τεχνολογικών συσκευών υγειονομικής περίθαλψης στα νοσοκομεία, τα οποία αποσκοπούν στην ανταπόκριση στην ειδική ανά χώρα σύσταση του 2020 για την υγειονομική περίθαλψη.

(42) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα ενεργειακής ασφάλειας, το σχέδιο περιλαμβάνει διάφορα μέτρα και επενδύσεις, όπως, για παράδειγμα, η «Τυρρηνική σύνδεση» ή η μείωση του κόστους σύνδεσης με το δίκτυο αερίου βιομεθανίου, καθώς και η αύξηση της χρήσης της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές για τη μείωση της στρατηγικής εξάρτησης από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα ή σειρά μέτρων για την ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης σε ιδιωτικά και δημόσια κτίρια. Το σύνολο των μέτρων και των επενδύσεων που περιλαμβάνονται στο σχέδιο αναμένεται συνολικά να συμβάλει στην ανταπόκριση στην ειδική ανά χώρα σύσταση για την ενεργειακή ασφάλεια.

(43) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα των αμυντικών ικανοτήτων, στο σχέδιο υπενθυμίζονται τα μέτρα που περιλαμβάνονται ήδη στο ΣΑΑ και σχετίζονται με επενδύσεις στους τομείς της κυβερνοασφάλειας και της ψηφιοποίησης του Υπουργείου Άμυνας.

(44) Το σχέδιο παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη συνέπεια και, κατά περίπτωση, τη συμπληρωματικότητα με τα ταμεία της πολιτικής συνοχής και το ΣΑΑ της Ιταλίας. Συγκεκριμένα, στο σχέδιο αναφέρεται συνοπτικά ότι οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις που περιλαμβάνονται στο σχέδιο και ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και λαμβάνουν υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης, αποτελούν συνέχεια των δράσεων που έχουν εγκριθεί στο πλαίσιο του ΣΑΑ και των προγραμμάτων συνοχής.

(45) Το σχέδιο παρέχει επισκόπηση των δημόσιων επενδυτικών αναγκών της Ιταλίας που σχετίζονται με τις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ. Όσον αφορά τη δίκαιη ψηφιακή μετάβαση, στο σχέδιο αναφέρονται οι επιδιώξεις και οι στόχοι της ψηφιακής δεκαετίας, ενώ γίνεται επίσης μνεία στην ανάγκη για περαιτέρω επενδύσεις που αποσκοπούν στην κάλυψη των αναγκών σε ψηφιακές δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένων επενδύσεων που προάγουν τη βελτίωση των γνώσεων και την απόκτηση νέων προσόντων για τους εργαζόμενους, με στόχο την ευθυγράμμιση της προσφοράς και της ζήτησης εργατικού δυναμικού με τις νέες προκλήσεις και τον μετριασμό των πιθανών αρνητικών επιπτώσεων της ψηφιακής μετάβασης, καθώς και πρόσθετων επενδύσεων σε ψηφιακές υποδομές, συγκεκριμένα για την ανάπτυξη κόμβων παρυφών, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος του 2030 και να υποστηριχθεί ο ψηφιακός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων και της δημόσιας διοίκησης. Όσον αφορά τη δίκαιη πράσινη μετάβαση, στο σχέδιο αναφέρεται η ανάγκη να προαχθούν η απανθρακοποίηση των μεταφορών, η αλλαγή του τρόπου εκτέλεσης των μεταφορών και η ανάπτυξη υποδομών που θα ενισχύσουν τον βιώσιμο χαρακτήρα των επιβατικών και των εμπορευματικών μεταφορών, μεταξύ άλλων με την ενίσχυση του ρόλου των σιδηροδρομικών μεταφορών. Τα μέτρα αυτά συμπληρώνονται από περαιτέρω επενδύσεις για την ενίσχυση της διακυβέρνησης και της αποδοτικότητας του συστήματος υδροδότησης, αλλά και της ετοιμότητας της χώρας έναντι του κινδύνου φυσικών καταστροφών και της κλιματικής αλλαγής, καθώς και από επενδύσεις για την ενίσχυση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων. Αρκετά από τα μέτρα αυτά αποτελούν μέρος του ενοποιημένο εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα. Όσον αφορά την κοινωνική και οικονομική ανθεκτικότητα, συμπεριλαμβανομένου του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, στο σχέδιο αναφέρεται η ανάγκη για πρόσθετες επενδύσεις στους ακόλουθους τομείς: i) αγορά εργασίας (ενίσχυση των ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας, διατήρηση των επενδύσεων που έχουν ξεκινήσει για την προώθηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας και των δραστηριοτήτων κατάρτισης που απαιτούνται για την ευθυγράμμιση των δεξιοτήτων των εργαζομένων με εκείνες που απαιτούνται από τις αγορές εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της διεξοδικής συνέχισης των μέτρων του ΣΑΑ, όπως το «διττό σύστημα», τα προγράμματα μαθητείας και η καθολική δημόσια διοίκηση)· ii) εκπαίδευση και κατάρτιση (διατήρηση των επενδύσεων που έχουν ξεκινήσει στο πλαίσιο του ΣΑΑ και των πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στη μείωση των ελλείψεων δεξιοτήτων, των εδαφικών χασμάτων και του χάσματος μεταξύ των φύλων, μεταξύ άλλων με την παροχή προϋπολογισμού στο νέο σχέδιο δεξιοτήτων)·

iii) μείωση των εδαφικών χασμάτων (με τη συνέχιση των επενδύσεων στους στρατηγικούς τομείς που καθορίζονται στην πολιτική συνοχής και στο στρατηγικό σχέδιο της ενιαίας ειδικής οικονομικής ζώνης, συμπεριλαμβανομένων των υδρογεωλογικών κινδύνων, των υδάτινων πόρων και της ανασυγκρότησης μετά από καταστροφές) και βελτίωση των υποδομών (με βάση τις παρεμβάσεις που έχουν ήδη δρομολογηθεί στο πλαίσιο του ΣΑΑ, μεταξύ άλλων για τα δίκτυα υψηλής ταχύτητας και τους περιφερειακούς σιδηροδρόμους, την τεχνολογική και ψηφιακή ενίσχυση των δικτύων ΔΕΔ-Μ, των λιμένων και των συνδέσεών τους, επιπλέον της ενίσχυσης των επενδύσεων σε υποδομές στην ενιαία ειδική οικονομική ζώνη)· iv) στήριξη των στρατηγικών αλυσίδων εφοδιασμού, της καινοτομίας και της μεταφοράς τεχνολογίας (με τη συνέχιση των επενδύσεων στο πλαίσιο του ΣΑΑ για τη συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων, ερευνητικών κέντρων και εταιρειών, καθώς και για τον τεχνολογικό και ψηφιακό μετασχηματισμό των ΜΜΕ και των επιχειρηματικών δικτύων και με τη στήριξη της ανταγωνιστικότητας σε καίριους τομείς της ιταλικής οικονομίας και την ενίσχυση των επενδύσεων και στον τομέα του τουρισμού)· v) σύστημα υγειονομικής περίθαλψης, μέτρα καταπολέμησης της φτώχειας και υπηρεσίες προσχολικής ηλικίας (με περαιτέρω επενδύσεις στο σύστημα υγειονομικής περίθαλψης, ώστε να βελτιωθεί η αποδοτικότητα των δικτύων γενικής ιατρικής, συμπεριλαμβανομένων των δικτύων εγγύτητας, των εγκαταστάσεων και της τηλεϊατρικής για την παροχή βοήθειας, του εκσυγχρονισμού μεγάλης κλίμακας εξοπλισμού υγειονομικής περίθαλψης και έρευνας, της κατάρτισης και της ανάπτυξης δεξιοτήτων του προσωπικού, με περαιτέρω επενδύσεις στην καταπολέμηση της φτώχειας των εργαζομένων, τις στεγαστικές πολιτικές και τη μείωση του κινδύνου ενεργειακής φτώχειας, με την περαιτέρω ενίσχυση της χαμηλού κόστους πρόσβασης σε υπηρεσίες προσχολικής ηλικίας, καθώς και με την επέκταση των υπηρεσιών φροντίδας για τα άτομα με αναπηρία και τους μη αυτάρκεις ηλικιωμένους). Όσον αφορά τη διασφάλιση της ενεργειακής ασφάλειας, στο σχέδιο αναφέρεται η ανάγκη για πρόσθετες επενδύσεις στην κατασκευή υποδομών και στην ανάπτυξη και τη διάδοση τεχνολογιών που εφαρμόζονται στον τομέα της ενέργειας, οι οποίες θα συμβάλουν στον μετασχηματισμό της Ιταλίας σε ευρωπαϊκό ενεργειακό κόμβο, αλλά και στην ενεργειακή απόδοση των κτιρίων για τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας των κτιρίων, καθώς και στην έρευνα και ανάπτυξη και τον πειραματισμό στον τομέα των φορέων ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της πυρηνικής ενέργειας νέας γενιάς. Όσον αφορά την ανάπτυξη αμυντικών ικανοτήτων, σύμφωνα με το σχέδιο, οι δαπάνες στον τομέα της άμυνας θα αυξηθούν στο 2 % του ΑΕΠ έως το 2028, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις του ΝΑΤΟ. Θα χρειαστούν πρόσθετες επενδύσεις για την εξασφάλιση σημαντικής συμμετοχής σε διεθνείς αποστολές σε σχέση με ειρηνευτικές επιχειρήσεις και άλλες δραστηριότητες, την αύξηση των πόρων για τη συμφωνία συνεργασίας με την Ουκρανία, τον εξορθολογισμό της προμήθειας υλικών στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας, καθώς και για την αναχρηματοδότηση των επιχειρήσεων «Ασφαλή οδικά δίκτυα» και «Ασφαλείς σταθμοί», του ταμείου για τους πόρους υψηλής και πολύ υψηλής επιχειρησιακής ετοιμότητας, καθώς και του ταμείου για τις εθνικές αμυντικές ανάγκες.

Συμπέρασμα της αξιολόγησης της Επιτροπής

(46) Συνολικά, η Επιτροπή θεωρεί ότι το σχέδιο της Ιταλίας πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

(47) Το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Ιταλίας και θεωρεί ότι η πλήρης εφαρμογή του θα συμβάλει στη διασφάλιση υγιών δημόσιων οικονομικών και στη στήριξη της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους, καθώς και της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης.

(48) Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την αξιολόγηση του σχεδίου από την Επιτροπή. Ωστόσο, το Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να υποβάλλει την αξιολόγησή της για τα μελλοντικά σχέδια σε έγγραφο χωριστό από τις συστάσεις της Επιτροπής για συστάσεις του Συμβουλίου.

(49) Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την αξιολόγηση της Επιτροπής για την πορεία των καθαρών δαπανών και τις κύριες μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, μεταξύ άλλων σε σχέση με την προηγούμενη καθοδήγηση της Επιτροπής, καθώς και τις επιπτώσεις της πορείας των καθαρών δαπανών του σχεδίου στο δημοσιονομικό έλλειμμα και το δημόσιο χρέος. Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την αξιολόγηση της Επιτροπής ότι οι μακροοικονομικές και δημοσιονομικές παραδοχές, αν και διαφέρουν σε ορισμένες περιπτώσεις από τις παραδοχές της Επιτροπής, μεταξύ άλλων επειδή λαμβάνουν υπόψη επικαιροποιημένα μακροοικονομικά και δημοσιονομικά δεδομένα, είναι συνολικά δεόντως αιτιολογημένες και στηρίζονται σε τεκμηριωμένα οικονομικά επιχειρήματα. Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση τη γενική δημοσιονομική στρατηγική του σχεδίου και τους κινδύνους για τις προοπτικές, οι οποίοι θα μπορούσαν να επηρεάσουν την πραγμάτωση του μακροοικονομικού σεναρίου και των υποκείμενων παραδοχών, καθώς και την υλοποίηση της πορείας των καθαρών δαπανών του σχεδίου. Ειδικότερα, το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για το γεγονός ότι η πορεία των καθαρών δαπανών του σχεδίου ευθυγραμμίζεται με την πορεία αναφοράς της Επιτροπής, ενώ προβλέπει ελαφρά εμπροσθοβαρή χρηματοδότηση της δημοσιονομικής προσαρμογής. Το Συμβούλιο εκφράζει επίσης ικανοποίηση για το γεγονός ότι η Ιταλία διεξήγαγε διαβούλευση με κοινωνικούς εταίρους, τοπικές και περιφερειακές αρχές και άλλους σχετικούς συμφεροντούχους κατά την κατάρτιση του σχεδίου. Το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για το γεγονός ότι το σχέδιο εγκρίθηκε από το Κοινοβούλιο. Το Συμβούλιο εκφράζει επίσης ικανοποίηση για την έγκριση του μακροοικονομικού σεναρίου από το ανεξάρτητο δημοσιονομικό όργανο της Ιταλίας. Το Συμβούλιο σημειώνει επίσης ότι οι γεωπολιτικοί κίνδυνοι ενδέχεται να ασκήσουν πίεση στις αμυντικές δαπάνες.

(50) Το Συμβούλιο αναμένει από την Ιταλία να είναι έτοιμη να προσαρμόσει τη δημοσιονομική στρατηγική της ανάλογα με τις ανάγκες, για να εξασφαλίσει την υλοποίηση της πορείας των καθαρών δαπανών της. Το Συμβούλιο αποφασίζει να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τις οικονομικές και δημοσιονομικές εξελίξεις, περιλαμβανομένων εκείνων στις οποίες βασίζεται το σενάριο του σχεδίου.

(51) Το Συμβούλιο θεωρεί ότι απαιτούνται περαιτέρω συζητήσεις για να εξευρεθεί πριν από τον επόμενο γύρο δημοσιονομικής εποπτείας κοινός τόπος όσον αφορά τις επιπτώσεις των σωρευτικών ρυθμών αύξησης των καθαρών δαπανών για την ετήσια εποπτεία.

(52) Το Συμβούλιο εγκρίνει το σύνολο των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων που παρουσίασε η Ιταλία στο μεσοπρόθεσμο σχέδιό της και στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής και χαιρετίζει τις προσπάθειες να ποσοτικοποιηθεί ο αντίκτυπος στην ανάπτυξη και τη δημοσιονομική βιωσιμότητα. Το Συμβούλιο συμφωνεί με την Επιτροπή ότι το σύνολο των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων που παρουσίασε η Ιταλία δικαιολογεί παράταση της περιόδου προσαρμογής από 4 σε 7 έτη. Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την αξιολόγηση της Επιτροπής ότι το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση πληροί συνολικά τα κριτήρια του άρθρου 14, λαμβανομένης επίσης υπόψη της μεταβατικής διάταξης του άρθρου 36 παράγραφος 1δ του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263. Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την αξιολόγηση της Επιτροπής ότι οι μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές δεσμεύσεις αναμένεται να βελτιώσουν το αναπτυξιακό δυναμικό και την ανθεκτικότητα της οικονομίας με βιώσιμο τρόπο και να στηρίξουν τη δημοσιονομική βιωσιμότητα. Το Συμβούλιο συνιστά στην Ιταλία να υλοποιήσει στο ακέραιο το σύνολο των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων για να διατηρήσει την παράταση της περιόδου προσαρμογής.

(53) Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την περιγραφή της Επιτροπής σχετικά με τις μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές ανάγκες και προθέσεις —πέραν της αξιολόγησης του συνόλου των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής— που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, και τονίζει ότι είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί η υλοποίηση των εν λόγω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Το Συμβούλιο, με βάση τις εκθέσεις που θα υποβάλλει η Επιτροπή, θα αξιολογεί τις εν λόγω μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις και θα παρακολουθεί την υλοποίησή τους στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

(54) Το Συμβούλιο προσβλέπει στις ετήσιες εκθέσεις προόδου της Ιταλίας που θα περιέχουν, ειδικότερα, πληροφορίες για την πρόοδο υλοποίησης της πορείας των καθαρών δαπανών, όπως ορίζεται από το Συμβούλιο, και την πρόοδο υλοποίησης ευρύτερων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, καθώς και την πρόοδο υλοποίησης του συνόλου των μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής.

(55) Σύμφωνα με το άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, το Συμβούλιο θα πρέπει να συστήσει στην Ιταλία την πορεία των καθαρών δαπανών, όπως ορίζεται στο σχέδιο, και να εγκρίνει το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής σε 7 έτη,

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Ιταλία:

1. Να διασφαλίσει ότι η αύξηση των καθαρών δαπανών δεν υπερβαίνει τα μέγιστα όρια που καθορίζονται στο παράρτημα I της παρούσας σύστασης.

2. Να εφαρμόσει το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής σε 7 έτη, όπως καθορίζονται στο παράρτημα II της παρούσας σύστασης, εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών.

Βρυξέλλες, 21 Ιανουαρίου 2025.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

A. DOMAŃSKI

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Μέγιστοι ρυθμοί αύξησης των καθαρών δαπανών
(ετήσιοι και σωρευτικοί ρυθμοί αύξησης, σε ονομαστικούς όρους)

Ιταλία

Έτη		2025	2026	2027	2028	2029
Ρυθμοί αύξησης (%)	Ετήσιοι	1,3	1,6	1,9	1,7	1,5
	Σωρευτικοί (*)	- 0,7	0,9	2,8	4,6	6,2

(*) Οι σωρευτικοί ρυθμοί αύξησης υπολογίζονται με βάση το 2023 ως έτος αναφοράς. Οι σωρευτικοί ρυθμοί ανάπτυξης χρησιμοποιούνται στην ετήσια παρακολούθηση της εκ των υστέρων συμμόρφωσης στον λογαριασμό ελέγχου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται παράταση της περιόδου προσαρμογής σε 7 έτη

Ιταλία

	Κύριος στόχος	Περιγραφή και χρονοδιάγραμμα των βασικών σταδίων	Δείκτης/-ες παρακολούθησης
Μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στον τομέα της δικαιοσύνης — Προσθήκη στο ΣΑΑ οροσήμων και στόχων που συνδέονται με τη συνιστώσα M1C1. R1.4 — Μεταρρύθμιση της αστικής δικαιοσύνης	Μείωση της διάρκειας της πτωχευτικής διαδικασίας και προώθηση της χρήσης εξωδικαστικών μέσων.	Στάδιο 1: Έως το δεύτερο τρίμηνο του 2027, λήψη μέτρων για τη διασφάλιση και την ενίσχυση της υλοποίησης της μεταρρύθμισης της διαδικασίας αφερεγγυότητας. Για τον σκοπό αυτό, συνέχιση της υποστήριξης των αρμοδιοτήτων των δικαστηρίων σε υποθέσεις αφερεγγυότητας και παροχή επαρκούς στελέχωσης· ενίσχυση του συστήματος πληροφοριών για τη συλλογή αναλυτικών πληροφοριών σχετικά με το κόστος, την αποδοτικότητα και τα αποτελέσματα των διαδικασιών αφερεγγυότητας και αναδιάρθρωσης (τόσο για εξωδικαστικές όσο και για δικαστικές υποθέσεις).	Παροχή συνεχούς στήριξης στις αρμοδιότητες των δικαστηρίων σε διαδικασίες αφερεγγυότητας και εξασφάλιση επαρκούς στελέχωσης. Ενίσχυση του συστήματος πληροφοριών για τη συλλογή αναλυτικών πληροφοριών σχετικά με το κόστος, την αποδοτικότητα και τα αποτελέσματα των διαδικασιών αφερεγγυότητας και αναδιάρθρωσης (τόσο για εξωδικαστικές όσο και για δικαστικές υποθέσεις).
		Στάδιο 2: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2027, διενέργεια εκτίμησης επιπτώσεων της μεταρρύθμισης της διαδικασίας αφερεγγυότητας και λήψη διορθωτικών μέτρων, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.	Έγκριση εκτίμησης των επιπτώσεων της μεταρρύθμισης της διαδικασίας αφερεγγυότητας. Θέσπιση και έναρξη ισχύος διορθωτικών μέτρων, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.
	Μείωση των συσσωρευμένων υποθέσεων στα πολιτικά δικαστήρια.	Στάδιο 3: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2028, μείωση των συσσωρευμένων υποθέσεων για τα τακτικά πολιτικά δικαστήρια (σε πρώτο βαθμό).	Μείωση κατά 90 % του αριθμού των εκκρεμών υποθέσεων που είχαν κινηθεί κατά την περίοδο μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου 2023 και της 31ης Δεκεμβρίου 2025 και οι οποίες εξακολουθούσαν να εκκρεμούν την 31η Δεκεμβρίου 2025 στα τακτικά πολιτικά δικαστήρια (σε πρώτο βαθμό).
	Μείωση των συσσωρευμένων υποθέσεων στα πολιτικά δικαστήρια.	Στάδιο 4: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2028, μείωση των συσσωρευμένων υποθέσεων στο πολιτικό εφετείο (σε δεύτερο βαθμό).	Μείωση κατά 90 % του αριθμού των εκκρεμών υποθέσεων που είχαν κινηθεί κατά την περίοδο μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου 2023 και της 31ης Δεκεμβρίου 2025 και οι οποίες εξακολουθούσαν να εκκρεμούν την 31η Δεκεμβρίου 2025 στο πολιτικό εφετείο (σε δεύτερο βαθμό).
	Μείωση του χρόνου εκδίκασης αστικών υποθέσεων.	Στάδιο 5: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2028, μείωση της διάρκειας των αστικών διαδικασιών.	Μείωση κατά 12 % του χρόνου εκδίκασης όλων των βαθμών δικαιοδοσίας σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας σε σύγκριση με τον χρόνο εκδίκασης που καταγράφεται στις 31 Δεκεμβρίου 2026.
	Εξασφάλιση επαρκών ανθρώπινων πόρων στο δικαστικό σύστημα.	Στάδιο 6: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2026· τέταρτο τρίμηνο του 2027· τέταρτο τρίμηνο του 2028· τέταρτο τρίμηνο του 2029, αντίστοιχα, εξασφάλιση επαρκούς προσωπικού για το γραφείο της δίκης και τεχνικού διοικητικού προσωπικού.	Διατήρηση 6 000 θέσεων που χαρακτηρίζονται από καθήκοντα ισοδύναμα με εκείνα της συνιστώσας M1C1 — Επένδυση 1,8 του ΣΑΑ.

	Κύριος στόχος	Περιγραφή και χρονοδιάγραμμα των βασικών σταδίων	Δείκτης/-ες παρακολούθησης
Μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στον τομέα της φορολογικής διοίκησης — Προσθήκη στο ΣΑΑ της Ιταλίας οροσήμων και στόχων που συνδέονται με τη συνιστώσα M1C1.R1.12 — Μεταρρύθμιση της φορολογικής διοίκησης	Προώθηση της απλουστευμένης αλληλεπίδρασης με τους φορολογούμενους μέσω ταχύτερων επιστροφών ΦΠΑ.	Στάδιο 1: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2025· τέταρτο τρίμηνο του 2027· τέταρτο τρίμηνο του 2029, αντίστοιχα, επίτευξη των ετήσιων στόχων επιδόσεων που διασφαλίζουν σταδιακά τη μείωση του χρόνου επιστροφής του ΦΠΑ.	Μείωση του μέσου χρόνου καταβολής των επιστροφών ΦΠΑ (εκφραζόμενου σε ημέρες) σε σύγκριση με το 2024: — 5 % έως το τέταρτο τρίμηνο του 2025· — 10 % έως το τέταρτο τρίμηνο του 2027· — 15 % έως το τέταρτο τρίμηνο του 2029.
	Αύξηση των εσόδων που προέρχονται από τις δραστηριότητες πρόληψης, την προώθηση της φορολογικής συμμόρφωσης, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων που προκύπτουν από επιστολές συμμόρφωσης, καθώς και λήψη πιο στοχευμένων και βασιζόμενων στον κίνδυνο μέτρων κατά της φοροδιαφυγής (συμπεριλαμβανομένων εκείνων που βασίζονται στη χρήση τεχνικών τεχνητής νοημοσύνης και στην ανάπτυξη της διαλειτουργικότητας των βάσεων δεδομένων).	Στάδιο 2: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2027 και το τέταρτο τρίμηνο του 2029, επίτευξη των ετήσιων στόχων επιδόσεων που διασφαλίζουν σταδιακά υψηλότερα έσοδα από τις δραστηριότητες πρόληψης και επιβολής.	Πρόσθετα συνολικά έσοδα από τις δραστηριότητες πρόληψης και επιβολής σε σύγκριση με το 2024 (14 δισ. EUR), συμπεριλαμβανομένων των εσόδων από επιστολές συμμόρφωσης, «inviti al contraddittorio», «atti istruttori ravvedibili», εξαιρουμένων των «ruoli», «concordato preventivo», καθώς και κάθε μέτρου που αποσκοπεί στον διακανονισμό προηγούμενων φορολογικών υποχρεώσεων με ευνοϊκούς όρους, όπως «rottamazione cartelle esattoriali», «saldo&stralcio» και «ravvedimento speciale»: — 5 % έως το τέταρτο τρίμηνο του 2027· — 10 % έως το τέταρτο τρίμηνο του 2029.
	Αύξηση των εσόδων που προέρχονται από τις δραστηριότητες πρόληψης, την προώθηση της φορολογικής συμμόρφωσης, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων που προκύπτουν από επιστολές συμμόρφωσης, καθώς και λήψη πιο επιλεκτικών και βασιζόμενων στον κίνδυνο μέτρων κατά της φοροδιαφυγής (συμπεριλαμβανομένων εκείνων που βασίζονται στη χρήση τεχνικών τεχνητής νοημοσύνης και στην ανάπτυξη της διαλειτουργικότητας των βάσεων δεδομένων).	Στάδιο 3: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2026, ενίσχυση της καταπολέμησης της φοροδιαφυγής από παραλειφθείσες δηλώσεις, μέσω, i) σε περίπτωση εντοπισθείσας φοροδιαφυγής, της άρσης φορολογικών πλεονεκτημάτων («compensazione orizzontale», «rimborsi di imposte», «regimi premiali») και, κατά περίπτωση, μέσω της αναστολής της εκτέλεσης συμβάσεων παραχώρησης· ii) της ενσωμάτωσης εθνικών κωδίκων βραχυχρόνιας μίσθωσης στις βάσεις δεδομένων για τις αναλύσεις φορολογικού κινδύνου που διενεργούνται από την Υπηρεσία Εσόδων· iii) της καθιέρωσης υποχρεωτικών συνδέσεων μεταξύ των αυτόματων ταμειακών μηχανών και των ηλεκτρονικών πληρωμών για όλες τις επιχειρήσεις· iv) της απαίτησης ανιχνεύσιμων μέσων πληρωμών για την έκπτωση του φόρου όσον αφορά τις δαπάνες που σχετίζονται με τις υπηρεσίες μεταφορών, εστίασης και παροχής καταλύματος.	Έναρξη ισχύος πρωτογενούς και παράγωγου δικαίου.

	Κύριος στόχος	Περιγραφή και χρονοδιάγραμμα των βασικών σταδίων	Δείκτης/-ες παρακολούθησης
Μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στον τομέα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος — Προσθήκη στο ΣΑΑ της Ιταλίας οροσήμων και στόχων που συνδέονται με τη συνιστώσα M1C2.R2 — Ετήσιοι νόμοι περί ανταγωνισμού	Αύξηση των επενδύσεων έρευνας και ανάπτυξης με προτεραιότητα σε έργα που μπορούν να προσελκύσουν πρόσθετες ιδιωτικές επενδύσεις.	Στάδιο 1: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2025, το τέταρτο τρίμηνο του 2026, το τέταρτο τρίμηνο του 2027, το τέταρτο τρίμηνο του 2028 και το τέταρτο τρίμηνο του 2029, αντίστοιχα, αύξηση των δημόσιων δαπανών για την έρευνα και την ανάπτυξη.	Αύξηση των δημόσιων δαπανών για την έρευνα και την ανάπτυξη, προκειμένου να αυξηθεί ο λόγος μεταξύ των συγκεκριμένων δαπανών και του ΑΕΠ, ο οποίος εκτιμάται ότι θα ανέλθει σχεδόν σε 0,5 % το 2024 και σε 0,6 % το 2029 [1].
	Ενίσχυση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων κινήτρων για επενδύσεις.	Στάδιο 2: Έως το δεύτερο τρίμηνο του 2028, εξορθολογισμός και απλούστευση των κινήτρων για τις εταιρείας, σε συνέχεια της συνιστώσας M1C2.R3 του ΣΑΑ.	Δραστική μείωση του αριθμού των μέτρων παροχής κινήτρων και μείωση του αριθμού των χορηγουσών αρχών, με βάση τα αποτελέσματα της εκτίμησης επιπτώσεων που θα πραγματοποιηθεί το 2025.
	Προώθηση του ανταγωνισμού για την ενίσχυση της αποδοτικότητας και της οικονομικής ανάπτυξης μέσω της εξάλειψης των σημείων συμφόρησης και των φραγμών εισόδου (επίσης νομοθετικού χαρακτήρα). Κατάργηση ή αναθεώρηση νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων που παρεμποδίζουν την ομαλή λειτουργία των αγορών.	Στάδιο 3: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2026, το τέταρτο τρίμηνο του 2027, το τέταρτο τρίμηνο του 2028 και το τέταρτο τρίμηνο του 2029, αντίστοιχα, θέσπιση ετήσιων νόμων περί ανταγωνισμού.	Θέσπιση και έναρξη ισχύος ετήσιου νόμου περί ανταγωνισμού και των σχετικών εκτελεστικών πράξεων κάθε έτος, με την ανταπόκριση στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις και την ικανοποιητική εξέταση των συστάσεων της ιταλικής αρχής ανταγωνισμού (AGCM), βάσει κατάλληλων εκτιμήσεων επιπτώσεων των κανονιστικών ρυθμίσεων.
	Αύξηση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ με τη διευκόλυνση της αύξησης του μεγέθους των επιχειρήσεων, την προώθηση της διαγενεακής μετάβασης, τον επενδυτικό προσανατολισμό και την αντιστοίχιση δεξιοτήτων.	Στάδιο 4: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2026 (α), το τέταρτο τρίμηνο του 2027 (β) και το τέταρτο τρίμηνο του 2028 (β), αντίστοιχα, θέσπιση νόμου-πλαισίου για τις ΜΜΕ, βάσει εκτίμησης επιπτώσεων, και έναρξη ισχύος των εκτελεστικών πράξεων και ετήσιες επικαιροποιήσεις. Ο νόμος πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: — διευκόλυνση της αύξησης του μεγέθους των επιχειρήσεων και της συγκέντρωσης των επιχειρήσεων· — διοικητική απλούστευση· — διευκόλυνση της επιχειρηματικής δραστηριότητας· — προώθηση της διαγενεακής μετάβασης, μεταξύ άλλων μέσω της πρόσληψης επαγγελματικών διευθυντικών στελεχών· — ενίσχυση των επενδύσεων· — αύξηση των δεξιοτήτων.	α) Έναρξη ισχύος του νόμου-πλαισίου για τις ΜΜΕ. β) Έναρξη ισχύος όλων των εκτελεστικών πράξεων και ετήσιες επικαιροποιήσεις.

[1] Οι δαπάνες για την έρευνα και την ανάπτυξη πρέπει να υπολογίζονται σε όρους ακαθάριστων εγχώριων δαπανών για την έρευνα και την ανάπτυξη.

	Κύριος στόχος	Περιγραφή και χρονοδιάγραμμα των βασικών σταδίων	Δείκτης/-ες παρακολούθησης
Μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στον τομέα της δημόσιας διοίκησης και της παιδικής φροντίδας — Προσθήκη στο ΣΑΑ της Ιταλίας οροσήμων και στόχων που συνδέονται με τη συνιστώσα M1C1R1.9 — Μεταρρύθμιση της φορολογικής διοίκησης	Προώθηση της κάθετης κινητικότητας.	Στάδιο 1: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2026, υλοποίηση της κάθετης κινητικότητας του προσωπικού.	Διάθεση τουλάχιστον του 20 % των ετήσιων κενών θέσεων για διευθυντικές θέσεις σε εν ενεργεία υπαλλήλους μέσω μηχανισμού προαγωγών που συνδέεται με τις επιδόσεις.
	Προώθηση της οριζόντιας κινητικότητας.	Στάδιο 2: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2026, υλοποίηση της οριζόντιας κινητικότητας του προσωπικού.	Διάθεση τουλάχιστον του 15 % των ετήσιων κενών θέσεων σε υπαλλήλους που μετατίθενται από άλλη δημόσια διοίκηση ή οργανισμό.
	Αξιοποίηση του πλαισίου βάσει επιδόσεων.	Στάδιο 3: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2028, αξιοποίηση του πλαισίου βάσει επιδόσεων.	Ολοκλήρωση του πρώτου γύρου αξιολόγησης των επιδόσεων και των πρόσθετων παροχών βάσει του νέου πλαισίου.
	Αύξηση των ετήσιων δημόσιων δαπανών.	Στάδιο 4: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2027, εξασφάλιση επαρκούς χρηματοδοτικής κάλυψης για τη λειτουργία των διαθέσιμων παιδικών σταθμών.	Αύξηση των δημόσιων δαπανών για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών των υφιστάμενων και των νέων παιδικών σταθμών που υλοποιούνται μέσω επενδύσεων του εθνικού ΣΑΑ και εθνικών πόρων, για παιδιά ηλικίας 0-2 ετών. Η αύξηση θα ανέλθει τουλάχιστον στο 20 % σε σχέση με το 2021 των ετήσιων δημόσιων δαπανών που προορίζονται για τις λειτουργικές δαπάνες των διαθέσιμων παιδικών σταθμών για παιδιά ηλικίας κάτω των 3 ετών, συμπεριλαμβανομένου του κόστους των νέων θέσεων που προκύπτουν από τις υποδομές του εθνικού ΣΑΑ.
	Εξασφάλιση επαρκούς διαθεσιμότητας θέσεων σε παιδικούς σταθμούς.	Στάδιο 5: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2027, εξασφάλιση επαρκούς παροχής υπηρεσιών παιδικής φροντίδας, σύμφωνα με τον στόχο της Βαρκελώνης και τον εθνικό στόχο για το 2027, λαμβανομένων υπόψη των περιφερειακών ανισοτήτων.	Εξασφάλιση της πρόσβασης του 33 % των παιδιών ηλικίας κάτω των 3 ετών (ποσοστωση κάλυψης) σε δημόσιους και ιδιωτικούς παιδικούς σταθμούς σε εθνικό επίπεδο. Εξασφάλιση ελάχιστης κάλυψης της τάξης του 15 % σε περιφερειακό επίπεδο.
	Ορισμός κλιμάκων εισφορών για τις γονικές εισφορές.	Στάδιο 6: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2027, αύξηση της οικονομικής προσιτότητας της παιδικής φροντίδας με τον καθορισμό εθνικών ελάχιστων προτύπων τόσο για την πρόσβαση σε υπηρεσίες παιδικής φροντίδας όσο και για τις κλίμακες των τελών, με σκοπό την αύξηση της οικονομικής προσιτότητας.	Έναρξη ισχύος της νομοθεσίας

	Κύριος στόχος	Περιγραφή και χρονοδιάγραμμα των βασικών σταδίων	Δείκτης/-ες παρακολούθησης
Μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στον τομέα των δημόσιων δαπανών — Προσθήκη στο ΣΑΑ της Ιταλίας οροσήμων και στόχων που συνδέονται με το μέτρο M1C1.R1.13 — Μεταρρύθμιση του πλαισίου επανεξέτασης των δαπανών	Ενίσχυση της ικανότητας προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης των δημόσιων δαπανών.	Στάδιο 1: Έως το δεύτερο τρίμηνο του 2027, το δεύτερο τρίμηνο του 2028 και το δεύτερο τρίμηνο του 2029, έγκριση των σχεδίων παρακολούθησης και αξιολόγησης και, από το δεύτερο τρίμηνο του 2028, της ετήσιας έκθεσης του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.	Έγκριση τουλάχιστον ενός ετήσιου σχεδίου παρακολούθησης και αξιολόγησης, το οποίο προβλέπει παρέμβαση για κάθε υπουργείο, και το οποίο, κατά τη διάρκεια του χρονοδιαγράμματος του σχεδίου, καλύπτει τομέα δαπανών που ισούται συνολικά με το 10 % των δαπανών που διατίθενται για πολιτικές υπό την άμεση ευθύνη των κεντρικών διοικήσεων. Στα σχέδια παρακολούθησης και αξιολόγησης διατυπώνονται προτάσεις και μέτρα για τη βελτίωση της αποδοτικότητας ή της ποιότητας των δαπανών. Σε ετήσια έκθεση που καταρτίζεται από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών παρουσιάζεται η κατάσταση εφαρμογής των σχεδίων παρακολούθησης και αξιολόγησης, και ιδίως η έγκριση τουλάχιστον ενός μέτρου ανά υπουργείο που συμβάλλει στη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών.
	Βελτίωση της παρακολούθησης των δαπανών, μεταξύ άλλων μέσω της δημιουργίας και της ενίσχυσης ειδικών για τον σκοπό αυτό δομών στο πλαίσιο των δημόσιων διοικήσεων, για την αξιολόγηση της ποιότητας και του αντικτύπου των παρεχόμενων υπηρεσιών.	Στάδιο 2: Έως το πρώτο τρίμηνο του 2028, ενισχυμένη αρμοδιότητα του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών για τη διενέργεια επιθεωρήσεων όσον αφορά τη διαχείριση των δημόσιων δαπανών όλων των οντοτήτων που λαμβάνουν δημόσια στήριξη, συμπεριλαμβανομένων των υποεθνικών αρχών και των κρατικών επιχειρήσεων.	Έναρξη ισχύος πρωτογενούς και παράγωγου δικαίου.
	Ενίσχυση της δραστηριότητας ελέγχου των δημόσιων δαπανών.	Στάδιο 3: Έως το πρώτο τρίμηνο του 2026 και το πρώτο τρίμηνο του 2028, μεταρρύθμιση του πλαισίου για τον έλεγχο των δημόσιων δαπανών για τις κεντρικές δημόσιες διοικήσεις, το οποίο προβλέπει ενισχυμένη οικονομική ευθύνη των διοικήσεων για τη διαχείριση των πόρων, καθώς και ενισχυμένο προγραμματισμό και ενισχυμένη παρακολούθηση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων των πολιτικών.	α) Έναρξη ισχύος πρωτογενούς δικαίου· β) έναρξη ισχύος παράγωγου δικαίου.

	Κύριος στόχος	Περιγραφή και χρονοδιάγραμμα των βασικών σταδίων	Δείκτης/-ες παρακολούθησης
Μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στον τομέα της φορολογίας (νέο μέτρο)	Παρέμβαση στο φορολογικό σύστημα, ώστε να ευθυγραμμιστεί με τους στόχους για τη στήριξη των οικογενειακών βαρών, της οικονομικής ανάπτυξης και της οικολογικής μετάβασης στο πλαίσιο πολυετούς προοπτικής.	Στάδιο 1: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2028, απλούστευση του φορολογικού συστήματος μέσω της επανεξέτασης του πεδίου εφαρμογής των φορολογικών δαπανών.	Μείωση κατά 15 % της απώλειας εσόδων που συνδέεται με τις φορολογικές δαπάνες σε σύγκριση με την έκθεση της κυβέρνησης του 2019 (49 δισ. EUR), μεταξύ άλλων στους τομείς των επιζήμιων για το περιβάλλον επιδοτήσεων, των μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ και των απαλλαγών από τον ΦΠΑ, καθώς και του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων (IRPEF). Η μείωση κατά 3,5 δισ. EUR των επιζήμιων για το περιβάλλον επιδοτήσεων, η οποία προβλέπεται έως το 2030 στο πλαίσιο του ΣΑΑ, είναι σημαντική για τη μείωση των απωλειών εσόδων που συνδέονται με τις φορολογικές δαπάνες.
	Μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης των οικογενειών χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος και στήριξη της απασχόλησης.	Στάδιο 2: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2026, μείωση της φορολογικής συνιστώσας του κόστους εργασίας.	Η μέση φορολογική συνιστώσα του κόστους εργασίας πρέπει να μειωθεί σε μόνιμη βάση σε σύγκριση με τα επίπεδα που καταγράφηκαν το 2023.
	Επικαιροποίηση του κτηματολογικού μητρώου.	Στάδιο 3: α) Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2027, χαρτογράφηση των ακινήτων που δεν περιλαμβάνονται επί του παρόντος στο κτηματολογικό μητρώο· β) έως το τέταρτο τρίμηνο του 2028, επικαιροποίηση των αντικειμενικών αξιών για τον υπολογισμό των φόρων ακίνητης περιουσίας για κτίρια που έχουν υποστεί παρεμβάσεις ενεργειακής απόδοσης και/ή ανακαίνισης κατοικιών, με ολική ή μερική χρηματοδότηση από δημόσιους πόρους, από το 2019.	α) Θέσπιση της νομοθεσίας αναφοράς και έναρξη ισχύος, ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων χαρτογράφησης, έλεγχος και επικαιροποίηση του κτηματολογικού μητρώου· β) θέσπιση της νομοθεσίας αναφοράς και έναρξη ισχύος και ολοκλήρωση της επικαιροποίησης του κτηματολογικού μητρώου για όλα τα ακίνητα που ορίζονται στη στήλη / στο τμήμα των βασικών σταδίων.
Μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στον τομέα του εξορθολογισμού των κρατικών επιχειρήσεων (νέο μέτρο)	Εξορθολογισμός των κρατικών επιχειρήσεων σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία (νομοθετικό διάταγμα αριθ. 175/2016).	Στάδιο 1: Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2027, λήψη μέτρων για τη διασφάλιση και την ενίσχυση της εφαρμογής του νομικού πλαισίου για τις κρατικές επιχειρήσεις.	Θέσπιση κατάλληλων μέτρων για τη διασφάλιση και, όταν κρίνεται αναγκαίο, για την ενίσχυση της αποτελεσματικής εφαρμογής του νομικού πλαισίου (νομοθετικό διάταγμα αριθ. 175/2016) σχετικά με τις δραστηριότητες και την επιχειρησιακή αποδοτικότητα των κρατικών επιχειρήσεων, με στόχο τη διασφάλιση του αποτελεσματικού εξορθολογισμού και της παύσης των μη αποδοτικών κρατικών επιχειρήσεων, χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η παροχή δημόσιων υπηρεσιών.